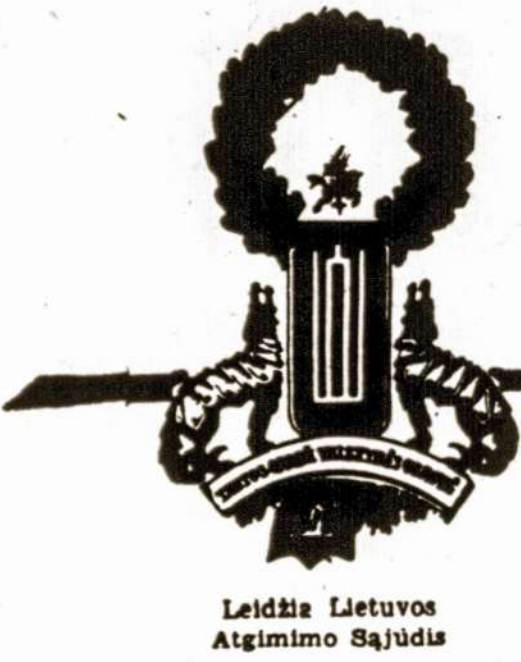

Nors daugel kraujo jau praliete,
Mūs kraujo žymės vėlavoj,
Bet nenuleiski, Taure, kardo,
Nes laimins Dievas šioj kovoj.

Kovoti prisiekėm tėvynei,
Mūs priesaika ir liks šventa,
Krauju įrašėme ant žemės -
Per amžius būsi tu laisva!

Leidžia Lietuvos
Atgimimo Sąjūdis

Laisvoji Lietuva

FREE LITHUANIA

911 West 32 St.
CHICAGO 8, ILL

Telef: FR 6-5416

Entered as second class mat-
ter at the post office at
Chicago, Illinois.

EINA SEPTYNIOLIKTUS METUS

1963 KOVO - MARCH 21

Nr. 6(899)

LIETUVOS OKUPANTAS TEBEMELUOJA

Mes jau trečią kartą demaskuojame jų melą tikromis nuotraukomis!

Už savo laisvę kovojančiam žmogui apibūdinti, imperialistinis komunizmas turi savo žodyne žodį - banditas. Kas drįsta pasipriešinti jų nešamai vergijai, tas jau iš anksto yra skirtas mirčiai ir tai vadinama išvadavimu.

Lietuvos patriotų žudynės okupuotoje tėvyneje nesiliauna. Dabar, šių dienų "pagerėjusiose" sąlygose, okupantas nebežudo masiniai be "teismo", kaip tai darė Červenėje, Rėniuose, Praveniškiuose ar Panevėžyje 1941 metais ir pirmomis savo antros okupacijos dienomis, bet naikina laisvės siekiančius žmonių nesustojia!

Jau 1962m. birželio mėn. okupanto leidžiamas laikraštis lietuvių kalba "Tėvynės Balsas" (Nr.50) pradėjo akciją, vėliau išpūstą į didelį melo burbulą, kaltinant Minske stovėjusį lietuvių karių batalijoną žudžius "so vietinius didvyrius"... Buvo net įteikta nota JAV vyriausybei, reikalaujant išduoti buvusį to batalijono vadą, dabar gyvenantį Amerikoje, net nurodant jų šnipų susektą jo adresą. Kiek vėliau, - rugsėjo mėn. tas pats "TB" (Nr. 75) pradėjo veikti su savo sunkiaja artilerija. Kaune suvartytas mitingas priima (žinoma vien balsiai - kaip kitaip gali būti pas ko-

munistus!) kreipimąsi į Philadelphijos Pa. gyventojus, reikalaujant išduoti tą "nusikaltėlių". Po tuo kreipimusi turėjo pasirašyti net ir buvę garbingi lietuviai: Kan. N. Česna, dail. A. Zmuidzinavičius, dail. D. Tarabildienė, artistas Laucius ir kiti. Ten pasirašė ir lietuvių tautos niekšas - išdavikas buvęs generolas Vitkauskas! Ir per visą spalio mėnesį, beveik kiekvienas "TB" numeris buvo prirašomas apie tų nelaimingųjų karių bylos eigą, kalti namųjų "nuoširdžius" prisipažinimus...

Sunkiausias "kaltinimo" svertis buvo nukreiptas į tai, kad šio batalijono kariai, esą, korę ir šaudė "tarybinus pogrindžio didvyrius". Ir kad būtų tikresnis tų korimų vaizdas, "Tėvynės Balsas" dėjo nuotraukas, rodančias lietuvių karius vykdančius korimus!

Gerų ryšių ir tikrų lietuvių dėka, mums pavyko gauti tikrų - originalių ir neklastotų nuotraukų, kurias jau esame dėję "Laisvosios Lietuvos" puslapiuose (1962m. Nr. 21 ir š. m. Nr. 1), kuriomis įrodėme, kad panaudotos nuotraukos "TB" buvo tik paprasčiausias montažas, įmontuojant vieton vokiečių karių lietuvių batalijono vyrus. Deja, kaip ir reikėjo laukti, klastotais dokumen-

tais paremtoje byloje Vilniuje buvo nuteista ir sušaudyta 19 tikrų Lietuvos sūnų, kovojusių už savo tėvynės laisvę. Jų nusikaltimas buvo tik vienas - jie mylėjo savo kraštą ir kovojo prieš jo okupaciją.

Mūsų laikraštyje anksčiau tilpusios nuotraukos aiškiai įrodė, kad prie tų korimų Minske joks lietuvis karys savo rankos nebuvo pridėjęs. Štai dabar talpiname dar dvi nuotraukas, kuriose niekas neris nei vieno lietuvių kario, bet bolševikų melas ir ši aktą yra priskyres lietuviams!

Nuotraukose matote vykdomą vokiečių karių egzekuciją 1941m. rudenį, bolševikų žodžiais tariant "tarybiniam didvyriui" Zorinui, kuris iš kulkosvaidžio šaudė į vokiečių karines mašinas. Jis buvo pakartas ant medžio prie Minsko-Smolensko didžiojo kelio (autostrados), apie 3 km į rytus nuo Minsko. Lietuvių batalijonas ne tik kad nedalyvavo tame korime, bet iš viso jis nebuvo net tose apylinkėse!... Betgi komunizmui tai nesvarbu - jei jis ištroškęs lietuvių tautos geriausių sūnų krauju... kuo gi kaltas vargšas eriuokas, jei vilkas yra alkanas... Tam baisiam komunizmo alkiui pasotinti ne vien lietuviai jau yra sudėję milžiniškas aukas... ir joms galo nematyti!

Baisi bestija slenka Europos laukais, naikindama viską pakeliui, kas priešinasi jos slinkimui...

Bet mes nepamiršime šių dalykų, teatsimena Maskvos satrapai ir jų pakalikai Lietuvoje, - ateis valanda teisybei!

Mes siūlome "Tėvynės Balsui" per sispausdinti šias nuotraukas, leidžiamas ir brooklyno "Vienybei" jomis pasinaudoti - tesupažindina visus komunizmo simpatikus su tikruoju komunizmo veidu ir didžiuoju melu!

Vokiečių kariai vykdo egzekuciją sugautam bolševikų partizanui Zorinui 1941 m. netoli Minsko. Plačiau - žiūr. straipsnio tekstą.

TYSLIAVIENĖS TALKA LIETUVOS OKUPANTUI

Iki šiol Lietuvos okupantas nesugebėjo sėkmingiau išsiskverbti į lietuviškos išeivijos eiles su savo propaganda apie "gerovę ir laimę" okupuotame krašte ir jo visos pastangos atsimušdavo į kurtų lietuviškos visuomenės tylėjimą ir panieką jo melui. Bet jau kuris laikas, kai okupantas pakeitė taktiką: dabar jis mums jau nebesiūlo priimti jo patiekiamus "faktus", bet tiesia ranką va dinamam "bendradarbiavimui"... taramas - bendradarbiaukite su mano pakalikais okupuotame krašte ir "sužinosite tiesą"! Ant šios meškės jau turime užsikabinusių ne vieną paiką žmogelį ir iš lietuviškos išeivijos eilių... Vadinasi, naujai pa keista Kremliaus taktika jau davė vaisių... Mes girdime jau apie naudą (tik kam?) tokio "bendradarbiavimo" su okupanto tarnais...

Iš rytų Vokietijos bėga visi kas tik gali, net rizikuodami savo gyvybėmis, kasdami tunelius po žeme, kad tik išsivadavus iš komunistinio rojaus ir "gerovės". Bėgtų visi ir iš okupuotos Lietuvos, jei galėtų išsikasti tokį ilgą tunelį iki Vakarų saulio rubežiaus... Deja, jiems yra per toli... Teroro sąlygos rytų Vokietijoje ir okupuotose Lietuvoje yra to pačios, nes tas pats bosas - rusas imperialistas valdo abu kraštus. O vistik mes turime ir tokiems imperialistams pataikūnų, kurie misdami riebia Amerikos duonele šaukte šaukia - ten gerai! Ten laimė - gerovė ir džiaugsmas! Deja, nei vienas iš tų šaukčių, kiek mes žinome, dar nesirengia važiuoti ir apsigyventi tame "rojuje", jie tik duoda patarimus kad ten labai gerai... Kvapas labai panašus komunistiniam melui, kurie sako - pas mus rojus, bet kai nori nuvažiuoti ir pasižiūrėti to rojaus, pirmiausia reikia turėti Amerikos komunistų "rekomendaciją", kad esi patikimas ir sugebėsi meluoti apie rojų... Laisvai nuvažiuoti, laisvai susitikti su pažįstamais, laisvai kalbėti ir važinėti kur tik nori - nei nesąjok! To negalima, nes tas "rojus" turi daug ką slėpti nuo pašalinių žiurovų...

Štai mus pasiekė žinios, kad tokio "bendradarbiavimo" didžioji pro-

pagatorė "Vienybės" leidėja ir redaktorė Tysliavienė (atkakliai talkininė kaujama kitos redaktorės - S. Narke liūnaitės) šių metų kovo 2d. susikvietė į savo namus keliolika asmenų ir jiems parodė atsivežtus filmus iš okupuotos Lietuvos. Filmų demonstravime dalyvavo ir vietiniai lietuviai prokunistai su "Laisvės" sekretore Lilian Kavaliauskaite priešakyje... Prie kavutės šeiminiškė nupasakojo apie laimingą gyvenimą okupuotoje Lietuvoje, nepagailėdama blogų žodžių naujai atvykusiems į šį kraštą lietuviams - dypukams. Ji pasisakė, kad prieš išvykdamą su gastrolėmis demonstruoti tuos filmus, turės juos kiek apkarpyti, nes dypukai kabinėjasi... (Mums neaišku, kam tas filmų demonstravimas reikalingas ir kieno interesams jis

tarnauja?) Anot Tysliavienės, kaip pasakoja liudininkai, okupuotos Lietuvos gyventojai valgo daugiau ir geriau nei Amerikos. Kumpį valgo storai užitepe sviestu... Maisto niekam netrūksta. Esą, pirmą kartą su tikta motinos globotinė pasiskundė, kad trūksta miltų, bet kai Tysliavienė atvyko pas ją į svečius - šeši tordai buvo padėti ant stalo(!). Po susirinkimo kai kas padėjo šeimininkei už "objektyvų" pranešimą ir pagerbė ją pinigine auka.

Žodžiu, naujoi misionierė darbuo jasi iš peties... Gerokai atsitrenkusi į jai nepalankumą parodžiusią New Yorko lietuvišką išeiviją, dabar bando sau susirasti palankesnę dirvą kitose lietuviškose kolonijose... Deja, Tysliavienė mums nerodys

jokių filmų iš okupuotos Lietuvos kolchozų gyvenimo, neparodys ten siaučiančio skurdo ir bado, galėsime matyti miestų gatves ir daugumoje dar laisvosios Lietuvos laikais statytų pastatų vaizdus. Priede, turbūt, bus kokia nors propaganda... Mes taip manome, nes kitais koks gi tiks las tas filmas vežioti ir rodyti, o juk visa tai kainuoja pinigai! Bet, matyti, piniginis klausimas šiandien Tysliavienei jau neberūpi, - svarbiausia "pasitarnauti" didžiai tiesai!

Susirūpinusi patriotinė lietuvių visuomenė bruzda, jaunimas svarst klausimą demonstracijos prie "Vienybės" namų, tik gal kiek nerangiai reaguoja mūsų oficialūs veiksniai. Jie, kaip paprastai, padėtyje susigaudys paskutiniai...

Kai pergalė paverčiama pralaimėjimu...

Kai pereinę metų pabaigoje prez. Kennedy šiek tiek spūstelėjo Maskvą kad nuramintų šiame krašte labai ryškiai kylantį nerimą dėl Kubos ir dailinai pakreipti kongresinius rinkimus savo partijos naudai, - laisvasis pasaulis tada tikrai laisviau atsiduso. Buvo galima just, kad šio krašto piliečių ir viso laisvojo pasaulio nepasitikėjimas vedama JAV užsienio politika sumažėjo. Visi tada pritarė Kennedy'ui užimti linijai ir teisingai pripažino jam laimėjimą.

Deja, neišvengiamai teko džiaugtis tariamos pergalės džiaugsmu. Kai tik buvo nutarta Kubos klausimą galutinai išspręsti derybų keliu, giliau sugebą

įžvelgti į Amerikos užsienio politikos raidą, jau tada nugastavo, kad derybose Maskva išeis nugalėtoja ir trumpa pergalė virs... pralaimėjimu. Taip ir įvyko. Šiandien tai pernelyg aišku. Šiose derybose laimėjo Maskva ir tie šio krašto užsienio politikos formuotojai, kurie daro viską, kad tik nepakenkus Kremliaus valdovų autoritetui ir... jokiū būdu nelaimėjus! Įskaitant Kennedy "vykdytą" Kubos invaziją, kuri pasibaigė baisiu fiasko, tai buvo jau antiras pralaimėjimas Kubos byloje...

Rašo: J. Kadagys

Nespausdinsime!

KAD SUTAUPIUS LAIKĄ IR BEREKALINGAS IŠLAIDAS, pranešame visiems, kurie bendradarbiauja Brooklyno "Vienybės", kad jų raštų bei siunčiamų nuotraukų LAISVOJOJ LIETUVOJ nespausdinsime.

LAISVOSIOS LIETUVOS
RADAKLIJA

Dabar Kubos klausimas vėl grąžintas į išeities poziciją, tik su tuo skirtumu, kad nuo pereinę metų, kaip žinoma tvirtina, Maskvos kariniai daliniai padidinti ir Kubos apginklavimas sustiprintas bent dešimteriopai.

Nežiūrint dabartinės vyriausybės ramino ir noro padėti švelninti, krašte ir vėl išnaujo kyla nerimas susidarancia padėtimi...

Žymus šio krašto žurnalistas R. Taylor, Kennedy tariamą pereinę metų laimėjimą Kuboje atvirai vadina Amerikos Miunchenu... Esą, už keletos raketų tariamą išgabėnimą ir už leidimą lėktuvais iš oro žvalgyti Kubos teritoriją, Maskva išgavo iš Kennedy pažadėjimą nepulti Kubos, kitaip sakant, pripažino Kubą pirmuoju Maskvos satelitu šiame pusrutulyje ir sutiko panaikinti savo raketų bazes Turkijoje, Italijoje ir Anglijoje. Anot Taylor, esą, yra padaryta ir kitų nedžiuginančių pasižadėjimų Berlyno klausimu...

Kaip ten bebūtų, bet Kennedy ir turėdamas laimėjimą savo rankose, vė vien jį išleido iš savo rankų ir Maskvą pavyko persodinti komunizmo vė-

žį į šį pusrutulį, Amerikos pašonėje.

Visoje šioje avantiūroje aiškiai kyšo kaž kieno didelis noras ir bent iki šiol, sėkmingos pastangos padėti komunizmui siekti savųjų tikslų, o ne jį stabdyti ar sužlugdyti. Tokios nuolaidos ir išglebusi politika, kokią dabar veda JAV komunizmo atžvilgi būkime tikri, - neatitols, o tik priartins trečią pasaulinį karą, arba... ir tai gali būti... besąlyginę Amerikos kapituliaciją ir be karo!

Atomis karas yra baisus ir kiek vienas sveikai protaujantis gerai supranta. Tačiau ne visi nori suprasti, jog jis baisus ir pavojingas ne tik Vašingtonui, Londonui ar Berlynui, bet taip pat ir Maskvai!

Maskva žvangina ir nuolat graso atominiais ginklais ne dėl to, kad ji būtų pranašesnė ar jaustųsi saugi, ji tai daro tik dėl to, kad... Vakarai tokių kalbų labai bijo! Maskva puikiai žino (tai parodė Kubos avantiūra), kad atominio karo atveju, tikrai ateitų jų imperijai galas ir pats komunizmas turėtų žlugti. Bet šiandieninė Maskvos taktika, kaip matome, neša jai neblogus vaisius.

Štai, žinomas kitas šio krašto žurnalistas, sako net labai įtakingas da-

- nukelta į 7 puslapį -

GRAŽDANKA JAU ĮVESTA OKUPUOTOJE LIETUVOJE

Kalbos apie "graždankos"(rusų raidyno) įvedimą okupuotoje Lietuvoje ėjo gana senokai, bet niekas iki šiol dar nebuvo tikras, kad tas surūsinimo darbas jau yra įvykęs faktas.

Šiandien mes jau turime nebevieną tokį originalų dokumentą, kuris patvirtina tai, kuo iki šiol dar niekas nenorėjo tikėti.

Štai prieš mane guli vienos ligoninės okupuotoje Lietuvoje išduotas raštas, kuriame ligonio ir gydytojo pavardės jau rašytos rusų raidyno raidėmis... Jei tos pavardės būtų rusiškos, - būtų kitas reikalas, bet šiame rašte įrašytos abi pavardės skamba lietuviškai... Rusai iš lėto, nesireklamodami, sistematingai eina prie lietuvių kalbos palaidojimo. Jau žino me, kad rusų kalba yra įvesta į pradžios mokyklas, nekalbant apie gimnazijas ir universitetus. Dabar, štai, jau ir įstaigos išskaitos vartoti rusiškai raidyną!

Rusai kas met vis tebegabena lietuvių į savo kolonijas, jų vieton atveždami rusus kolonistus. Kiek metų reikės, kada Lietuvos gyventojų daugumą jau sudarys rusai? Žinoma, ta da okupuotoji Lietuva, dabar vadinama "Tarybų Lietuva" pati savanoriškai "paprašys" įsijungimo į brolišką rusų šeimą... Panašius nutautinimo procesus jau yra atlikta Korelo-Finy, Krimo Totorių ir kitoms senai jau panaikintoms "respublikoms". Jos visos "savo noru" jau įsijungė į didžiosios Rusijos sudėtį, nes ten buvo praversta toji pat operacija, kokią dabar matome vykdančią okupuotoje Lietuvoje.

Reikia pasakyti, kad bent šiuo metu, kiek atrodo, tas rusiško raidyno vartojimas dar nėra visuotinis. Bet taktika rusinimo, kaip buvo kitoms "respublikoms" pritaikyta, taip dabar taikoma Lietuvoje.

Rusų imperialistų tikslas, aišku, yra kaip galima greičiau surusinti visas okupuotas tautas ir paversti juos į "istino ruskyj kraj" (tikrai rusiškas kraštas). Komunizmas rusams šiandien yra tik gudri priedanga pan-slavizmui plėsti. Ko nepada carai, tai, kol kas labai sekmingai, dar raudonieji Kremliaus satrapai.

Kur šiandien yra Prūsai? Dingo! Rusai vienu brūkšniu juos išbraukė iš žemėlapių ir tą LIETUVIŠKĄ kraštą pavadino Kaliningrado sritimi! Ką bendro turėjo rusai su ta sritimi? Nieko. Per amžius niekad šia kraštas ne tik nepriklausė rusams, bet ir iš viso nieko bendro su jais neturėjo. Šiandien išnyko ne tik Prūsų vardas, kartu išnyko ir seni, labai seni, prūsiški pavadinimai miesteliams, upėms, ežerams. Šiandien jau nebėra žemėlapiuose Karaliaučiaus, Gumbynės, Isručio, Ragainės ir daugelio, daugelio kitų lietuviškų vietovardžių... Kam? Atsakymas, atrodo, labai aišku, - rusiško imperializmo letena pratęsiama į seną Prūsų žemę ir viskas, kas buvo ten lietuviško naikinama, nes jiems reikia ne kokių nors "respublikų", bet praplėstos Rusijos!

Komunizmas yra melo tėvas. Tantai žinojome senai. Štai ir dabar - galimė dar pakartotinai paklausti: kur gi ta komunistų skelbiamaoji tautų lygybė ir brolybė?... Reikia būti tikrai pardavusiam ir kūną ir dūšią, kad to nematyti.

Kadaise vokiečiai savo imperiją skleidė prisidengdami krikščionybekatalikybe. Kristaus vardu jie siautė žudydami lietuvius, naikindami prūsus ir lenkus. Kuo gi dabar skiriasi rusai? Niekuo. Nebent tik tuo, kad jie nevertuoja Kristaus vardo savo siekimams pridengti, bet skelbia "brolybę ir lygybę" visoms tautoms, o joms patekus po jų "globa", arba kaip dabar priimta vadinti - jas išvadaus - jos suvirškinamos rusiškankatile, kaip vokiečiai virškinosavajame... Koks gi skirtumas mirštančiam, ar jis žudomas Kristaus vardu, ar komunistinio "broliškumo"?

Kitas paradoksas ir kitas rusiško melo įrodymas: rusai sakosi esą Markso-Engelso mokslo-teorių pasekėjai ir vykdytojai. Tesuranda bent vienas pas Marksa-Engelsą jų raštuose bent užuominą, kad komunizmas turėtų naikinti ir grobti kitas tautas, laikyti jas vergijoje, naikinti jų kalbą, papročius! Niekas neraras, nes to nekalbėjo nei Marksas, nei Engelsas.

Ištikruju, reikia būti absoliučiu idiotu, kad galima būtų patikėti tuo, ką šiandien kalba ir rašo rusiškieji imperialistai. Bet, kaip pasirodo, tokių pasaulyje nestinga... Vieni patai kauja rusams iš kvailumo, kiti vado-

vaudamiesi išskaičiavimu. Kvailiams visų kraštų įstatymai turi lengvatas, bet tieji, kurie, dargi naudodami patriotines sąvokas ir šūkius juos naudoja destruktiviniam darbui - baustini visu griežtumu. Ne vienas iš mūsų (išsivaizduokite - lietuvis!) matydams kas daroma su jo tauta, vistiek drįsta mums girti okupantą, teisinti jo darbus, slėpti jo vykdomą genocidą!

Štai, kai pavartai "Vienybės" puslapius ir pasiskaitai jos aimanas ir visokius kaltinimus kitiems, kurie beperstojo kartojasi, tada tik pradedi suprasti, kad tie žmonės jau yra išbloktai iš lygsvaros ne dėl kitų kaltės, bet tik dėl jų pačių. Kas gi tą visą velniavą užkūrė, jei ne tos pačios

J. Veikalas

moterėlės, beieškodamos "koegzistencijos ir kultūrinio bendradarbiavimo" su komunistais... Nikita labai nori tokio bendradarbiavimo ir kada Nikitos ir "Vienybės" "nora" atitiko tada lietuviškoji visuomenė puikiai suprasdama ką reiškia toks "bendra darbiavimas" Lietuvai ir visiems lietuviams, nusisuko nuo "Vienybės" taip, kaip yra nusisukusi nuo kitų pro-komunistinių laikraščių... tada pasipylė "Vienybės" aimanos!

Tų moterėlių niekas negalėjo perkabėti nei įtikinti, kad tai Maskvos užmestos pinklės, kad tos pinklės

yra rūpestingai maskolių paruoštos ir turi toli siekiančius tikslus. Visa lietuviškoji išeivijos spauda ir visi mūsų veiksniai jų neįtikino, kad reikia atsakyti nuo rusų mūsų tautai paruoštos kilpos, ne. Jos su stebėtinu atkaklumu, drauge su kitais lietuviškais kvisingalais veržėsi į Maskvos gardą ir įkyriai įtikinėja savo skaitytojus, kad tik jos vienos tedirandčios didelį darbą tautos labui... Staiga atsirado papildomos energijos ir pinigų ir dvi moterėlės - V. Tysliavienė ir Narkeliūnaitė pasileido kelionei po Amerikos lietuvių kolonijas su savo atsivežtomis filmomis iš Lietuvos - štai žiūrėkite kokia graži toji komunistinė pavergta Lietuva Koks jų tikslas?... Lengva įspėti...

Štai šių metų "Vienybės" Nr. 7 p. V. Tysliavienė taip rašo: "grįžus iš Lietuvos, trumpame pokalbyje per "Lietuvos Atsiminimų" radijo programą, Jokubas Stukas, tarp kitko manęs paklausė: "Ar tiesa, kad Lietuvos žmonės labai rusinami?"

"Ne" - atsakiau. Man susidarė prišingas įspūdis, atrodo, kad lietuvių rusus lietuviną."

Cia jau komentarų nebereikia... V. Tysliavienė okupuotoje Lietuvoje viską matė labai rūžavai išdažyta, net sulietuvtėjusius kacapus, bet įves tos graždankos taip ir nepastebėjo... Mat V. Tysliavienė, matyti, galvoja, kad toji graždanka įvesta tik tam... kad geriau ir greičiau ruskeliai išmokyti lietuviškai!... Valio Valerija

KROKODILO AŠAROS

Nikita Chruščiovas pagaliau buvo priverstas viešosios opinijos ir rabreikalą viešai pasiteisinti dėl taip dažnai užsienyje jam daromų priekaištų, kad jis buvo ištikimas Stalino taktininkas ir todėl lygiai atsakingas už visus nežmoniškumus ir nusikaltimus, nekaltų žmonių žudymus, kankinimus, kaip ir didysis žmogžudys Stalinas.

Kovo 10d. Nikita savo ilgoje kalboje naiviai teisinasi, neraudonodamas meluoja, kad jis nešdamas Stalino karštą nuoširdžiai... verkęs! Ir žinote kodėl? Ogi, - jis tik po Stalino mirties ir Berijos sušaudymo sužinojęs visus jų juodus darblius!...

Tokias pasakėles Nikita gali pasakoti tik savo anūkams, nes tik jie gali patikėti... Mes čia galime paklausti: o kas gi išžudė apie 3.000.000 ukrainiečių ūkininkų, kai šie nenorė-

jo eiti į kolchozus? Kas tada likdavo visus (taip-visus!) atsakinguosius Ukrainos komunistų partijos pareigūnus? Argi ne tu, Nikita? Juk tu gavai už tai iš Stalino atlyginimą - tu likai paskirtas nužudyti vieton Ukrainos kom. partijos gen. sekretoriumi! Argi neatsimeni, Nikita, kad tu buvai pakrikštytas už šiuos žygius "Ukrainos skerdiku"? Juk tai buvo dar taip senai, turėtum atsiminti...

Dabar tu, kaip tikras bailys, drąsiai kaltini žmogžudį Beriją, kurio jau nebebijai, nes pats jį nužudei, kad jis negalėjęs nuslėpti savojo džiaugsmo net prie Stalino karšto. Mums atrodo kad Berija buvo nuoširdesnis, - jis bent neslėpė džiaugsmo, kad mirė despotas, prieš kurį visi jūs drebėjote... Tau, Nikita, nebuvo drąsos nei tada, nei dabar prisipažinti, kad tada jūs visi ir džiaugiatės jo mirtimi ir

nešdamas Stalino karštą tu neverkei, bet kūrjai planus, kaip įkopti į jo paliktą sostą... Tau pavyko tie planai... Berija buvo žiaurus, toks kaip ir tu, Nikita, bet jis buvo, sulyginus su tavimi, per naivus... Už tai jis ir pralaimėjo, - jis žuvo nuo tavo rankos!

"Drąsuolis" Nikita dar kartą iško-neveikia mirusį Staliną... Juk nebėro ko bijoti... Mirusieji neprisikelia ir neprisikels. Bet... kas būtų, Niki-

ta, jei staiga Stalinas atsirastų Kremliuje?... Ar dar užtektų tų krokodilinių ašarų jo atsiprašymui?...

Taip jau gyvenime būna, kad tam, kuriam visiškai nesudreba ranka žu dant kitus, pats jusdamas artėjančią mirtį vaikiškai dreba dėl savosios gyvybės... Ateina ir tau laikas, Nikita... Juk Kremliuje beveik niekas nespeja numirti sava mirtimi... J. K. J.

BAIMINASI...

Ryšium su dabar jau numatomu Nikitos Chruščiovo vizitu į Italiją, Italijos krikščionių (valdančioji) partija susirūpinusi klausia - ar Nikita

numato vizitą pas... popiežių?

Italijos premjeras Fanfani, kaip praneša Europos spauda, yra pataręs Nikitai neskubėti su vizitu pas popiežių. Jo susijaudinimas tokio vizito galimybėje yra aiškus - Italijos komunistai tatau išnaudotų savo naudai ir netrukus įvykstančiuose Italijos parlamento rinkimuose galėtų žymiai sustiprinti savas pozicijas.

Reikia atsiminti, kad labai žymų nuošimtį Italijos komunistų partijos narių sudaro giliai religingi žmonės, kurie į komunizmą žiūri kaip į ekonominę doktriną, manydami, kad religija yra ir turi būti išjungama iš politinio darbo. Galimas vizitas ir susitikimas popiežiaus ir Nikitos, aišku, Italijos komunistams atidarytų labai palankią progą tvirtinti, kad ir popiežius neturi nieko prieš komunizmą! *****

"Esu tik paprastas plieno promonės darbininkas, bet kad ir sunkiai uždirbtą šimtinę, siunčiu Lietuvių Fondui, tikėdamas, kad tie pinigai bus panaudoti pačioms didžiausios Tėvynės žaisdoms gydyti bei vargvi mažinti..." Taip rašo Steponas Karvelis iš East Chicagos, Ind.

KNYGOS

LĖK, ŠAKALĖLI, Lietuvių dainorėlis. Dainas atrinko komisija - Ses. M. Bernarda SSC, Jer. Ignatonis, J. Kreivėnas, B. Markaitis SJ, A. Skridulis. REDAGAVO - J. KREIVĖNAS.

Išleista Pirmosios JAV ir Kanados Lietuvių Dainų Šventės, buvusios 1956 metais Čikagoje, komiteto lėšomis.

MŪSŲ ŠOKIAI - Jungtinių Amerikos Valstybių ir Kanados Lietuvių II-osios Tautinių Šokių Šventės repertuaras. Išleido JAV ir Kanados I-os Tautinių Šokių Šventės Komitetas. Šokių aprašymus paruošė II-osios Šventės Repertuaro Komisija - Br. Shotas -pirmininkas, L. Brazdienė, Br. Jameikienė, I. Šilingienė, R. Zotovienė.

Ruošiant šokių aprašymus, pasinaudota Vytauto F. Beliajaus ir Juozo Lingio paruoštais leidiniais.

Spaudai paruošė Petras Petrutis. Spaudė M. Morkūno spaustuvė, tiražas 1.000 egz. išleista Čikagoje Maironio metais. 260 pusl. *****

EVANGELIJOS ŠVIESTA, žurnalas, einas kas antras mėnuo, redaguojamas kun. K. BURBULIO - 656 West 35 St, Chicago 16, ILL. Kanados sk. G. DANEVICIUS - 66 Wyngate Ave, Stoney Creek, (Hamilton) Ont. Canada. *****

Amerikos Lietuvių Tarybos pastangomis surengtas Lietuvos nepriklausomybės 45 m. sukakties minėjimas JAV Senate vasario 14d. Iš kairės į dešinę - Senato kapelionas Dr. Fr. Brown Harris, Lietuvių Evengelikų klebonas kun. Alg. Jurėnas ir Lietuvos Atstovas Vašingtone J. Kajeckas.

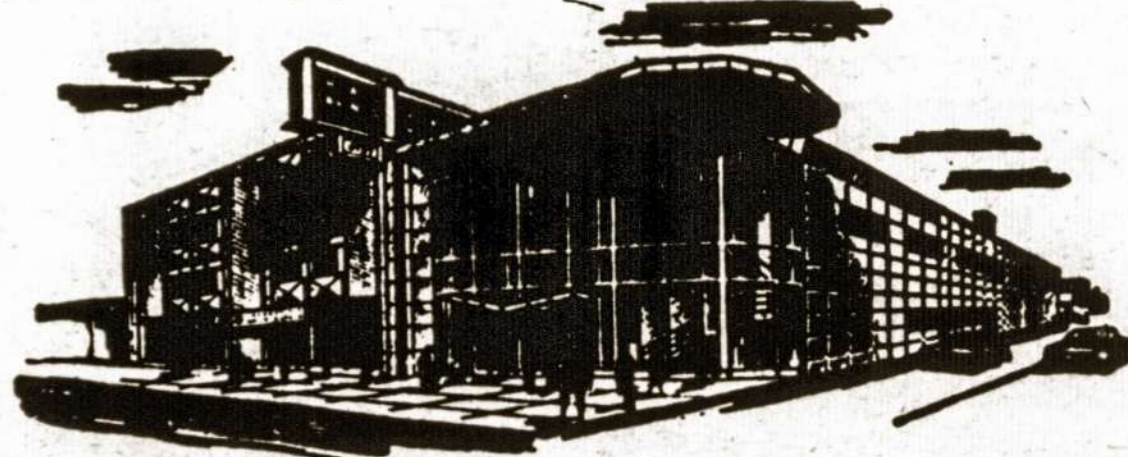
Taupykit ir Skolinkit Pinigus Amerikos Lietuvių Sostinėje - Marquette Parke

VALANDOS:
Pirmad. nuo 12 iki 8 popiet
Antrd nuo 9 iki 4 popiet
Trečiad. uždaryta visą dieną
Ketvirtad. nuo 9 iki 8 popiet
Penktad. nuo 9 iki 8 popiet
Šeštad. nuo 9 iki 12:30 p. p.

4 1/2% anticipated dividend on investment accounts

Chicago Savings bendrovės naujai padidinta įstaiga su dviem kiemais automobiliams užima 290 pėdų plotą. Tai viena įdomiausių ir mūsų klientų patogumui puikiai įrengta įstaiga Chicagoje. Aukšti dividendai, apdraustas saugumas, skubus ir malonus patarnavimas.

Taupykite ir skolinkite pinigus Amerikos Lietuvių Sostinėje - Marquette Parko apylinkės centre. Current Dividend up to 4 1/2%

CHICAGO SAVINGS & LOAN ASSOCIATION
6245 South Western Avenue. Chicago 36, Illinois GRovehill 6-7575

LAIŠVOJI LIETUVA

FREE LITHUANIA

911 West 32 St. CHICAGO 8, Ill. Tel: FR 6-5416

Entered as Second-Class matter at the post office at Chicago, Ill.
Published bi-weekly on Thursdays
by LITHUANIAN REGENERATION
ASSOCIATION

Leidžia Lietuvos Atgimimo Sąjūdis
Igaliotas leidėjas — inž. K. OŽELIS

Redaktorius — A. J. KAULĖNAS

Redakcinė Kolegija: V. Kačinskas, B. Navickienė
ir K. Radvila.

GARBES LEIDĖJAI: J. Bagdanavičius, St.
Jakubickas, dr. K. Liutkus, Br. Macianskis, dr. V. Misiulis,
L. Virbickas

Prenumerata metams \$ 5. Atskiras numeris 20 c.
Subscription per year \$ 5 20 c. per copy

Lietuvos laisvės kova

Ig.Sereika

Reikia pasakyti, kad mūsų politinis gyvenimas nerieda tais keliais ir, pa galiau, taip sparčiai, kaip to reikalauja gyvenimo dabartis.

Mūsų visos politinės veiklos didžioji nelaimė ir veiklai kliūtis yra susiskaldymas. Tada, kada paprasčiausia logika diktuoja, kad tik koncentruotos pastangos galėtų atnešti geriausias vaisius, mes vis vien turime visą eilę didesnių ar mažesnių laisvinimo veiksmų, kurie suskaldytomis pajėgomis bando tarnauti Lietuvai. Reikia pripažinti, kad mūsų išeivija turi pakankamai pajėgumo vykdyti tą propagandinį laisvinimo darbą, bet suskaldytos jėgos ir suskaldyti finansai neduoda to efekto, kuris tikrai galėtų būti pasiektas sudarius vieningą laisvinimo organą.

Mes labai dažnai akcentuojame ir, proporcingai paėmus, žymiai daugiau dėmesio kreipiame į mūsų kultūrinį gyvenimą, pamiršdami, kad mūsų pagrindinis čia atsiradimo tikslas buvo ne sukurti "tauta" išeivijoje, bet padėti kraštui atgauti laisvę. Labai teisingai Vilius Bražėnas Laisvosios Lietuvos Nr. 5(898) tatau akcentuoja.

Jei pripažinsime, kad mūsų pagrindiniai uždaviniai išeivijoje yra kova dėl paverttosios tėvynės laisvės, tada turėtume su daug didesniu dėmesiu nagrinėti mūsų laisvinimo akcijos problemas ir vienybės klausimą.

Šiomis dienomis lietuviškoje spaudoje mes skaitome jau ne vieną mintį, liečiančią tą klausimą. Tai būtų pagirtinas dalykas, - mums reikia apie tai kalbėti. Tik, atrodo, reikėtų atsistminti vieną tokiems pasikalbėjimams sąlygą, - kad pikta kalbėdami mes niekad nesuskalbėsim. Palikime atskirus galvojimo niuansus kiekvienam, kuris tai nori turėti sau. Nebūtina, kaip mus sujungtų tobula vienybė, vienybė visais klausimais ir visais atskirais dabar kai kieno labai ginamais punktais. Tegul tie maži skirtumai pasilieka, o mus vieningam darbui teisingia pagrindinė mintis - Lietuvos laisvinimas.

Argi tatau mes negalėtume pasiekti? Galėtume, jei mūsų tikėjimas į pagrindinį tikslą - Lietuvos laisvinimą būtų didesnis, nei meilė savai asmei ir savoms, dažnai siauroms, pažiūroms.

Štai, VLIKas gerokai apibirėjęs ir suskilęs, vis dar iškilmingai tebesilaiko savo senosios nuomonės-nusis-

tatymo, kad tik jis vienas yra įgaliojamas reprezentuoti išeivijoje tautą, kad tik jis vienas ir vienintelis yra toji institucija, po kurios stogu turėtų susiburti visos kitos lietuviškos politinės veiklos jėgos.

Tegul, sutikime, kad VLIKas turi pamatus tokioms pretenzijoms ir gal jo ribose galėtų rasti visos išeivijos politinės jėgos pastogę vieningam darbui, bet jo šių dienų veikla visai nepateisina jo pretenzijų, tuo labiau, kad dabartinė jo sudėtis yra labai dirbtinai sudaryta, nereali ir neatitinkanti nei VLIKo praeičiai (kuriai jis taip atkakliai gina), nei dabarčiai, nes jis neatstovauja pagrindinių mūsų politinės veiklos srovių, tų srovių, kurios šių dienų gyvenime parodo dar pasigerėtiną energiją ir veržlumą veiklai. Atvirai kalbant, VLIKas merdi. Kokia to merdėjimo priežastis, - kas pasakys. Bet atrodo, kad naujo kraujo iliejimas jam būtų labai sveikai naudingas ir būtinas.

Turime ir kitą veiksnį - LNT, kuri nesistatydama sau didelių uždavinių, savo pajėgumo ribose, bando atlikti jų supratimu naudingus šiam momentui darbus, nepretenduodama į galinčiausią, visuotiną ir vienintelę instituciją Lietuvos laisvinime. Ten darbas vykdomas realus, tai kas kad mažiukuose rėmuose, bet reikalingas.

Kas gi neįtaria, daugiausia paskirų asmenų iniciatyva vykdomo, Lietuvos propagavimo darbą, kuris vyksta irgi palyginus siaurame rėme - pastan gose praversti Lietuvos vardą ir bylą iškeliančias rezolucijas Kongrese ir Senate. Pastangos sudedamos didelės ir pasiekti rezultatai, žiūrint iš propagandinio taško, yra pasigerėtinai geri.

Turime ir Lietuvių Bendruomenę, kuri, ypač, pastaruosiu laiku kas kart vis daugiau užsiangažuoja į politinio darbo laukus ir galima būtų su maža paklaida tvirtinti, kad jos vadovybės svajonėse yra noras ir pastangos žymiai giliau įsijungti į laisvinimo kovą, gal net perimant visų kitų šiandien veikiančių laisvinimo institucijų darbą. Bendruomenė, žinoma, nebuvo sukurta tiems tikslams. Jos kūrėjų pagrindinė mintis buvo ją išlaikyti atokiau nuo politikos, koncentruojant sukauptas pajėgas kultūrinei veiklai. Bet Bendruomenė išaugo. Susiorganizavo, sustiprėjo. Vyksta su bendradarbiavimu gimdo polėkius ir kada

ŠEŠIOLIKO VASARIO ŠVENTĖS proga, Lietuvos Pasiuntinybės Vašingtone surengtame priėmime: (iš kairės į dešinę) Lietuvos Atstovas J. KAJECKAS, p. Alexis U. JOHNSON, Valstybės Pasiuntinybės Pavaduotojo Politiniams Reikalams, žmona ir p. O. KAJECKIENĖ.

visi junta, jog mūsų laisvinimo darbai nėra atliekami taip, kaip jie turėtų būti atlikti, štai ir gimsta (gal ir labai logiška) mintis, kad paurisų mūsų politinį gyvenimą ir jam vadovavimą turi perimti gyvas, judrus ir pilnas energijos organizmas - Lietuvių Bendruomenė.

Iš pirmo žvilgsnio atrodo toji mintis yra pasigerėtinai graži ir priimtina. Bet pavojus Bendruomenei šiame žygyje yra. Ir jis rimtas. Bendruomenės jėga šiandien glūdi jos nepolitiškume, jos sugebėjime suburti visus lietuvius konkrečiam darbui lietuviškai kultūrai. Ir ji savo viduje šiandien sugyvena neblogoi. Ten matome šalia tautininko frontininką, šalia liaudininko socialistą, visi sutaria ir visi darniai dirba.

Bet paimekime ir įneškime dabar į Bendruomenės darbą politinį momentą - duokime jai Vyriausiojo Lietuvos Laisvinimo organo funkcijas. . . Ar jūs manote, kad iki šiol taip gražiai sugyvenęs tautininkas su frontininku ir liaudininkas su socialistu taip ir liks toliau gražiai sugyvendami? Būkime tikri - ne!

Šiandien Bendruomenės postus užimti varžybos yra mažos. Ties postai yra darbo postai, pareikalaujami nemažai laisvalaikio valandų, pasišventimo ir energijos. Bet kada tie postai liks politiniais postais, kada kiek-

viena srovė jus, kad ji turi teisę kovoti už galimai didesnę savosios idėjos atstovavimą, tada prasidės negėstinos varžybos dėl vadovybės ir jos bus ne kas kita, kaip galutinas palaidojimas ne tik mūsų politinės veiklos, bet ir sužlugdymas gražiai vykdomo kultūrinio darbo.

Atrodo, kad šiandien pas kai ką turimos tuo reikalu svajonės būtų lietuviškai veiklai pavojingos. Bendruomenę reikia išsaugoti nepolitine, bepartvyia, - visų lietuvių pastangų ir kultūrinio gyvenimo reprezentante!

Eilėje politinių organų turime dabar persiorganizavusį ir žymiai aktyviau besireiškiantį ALTą. Pagiriamoji jo darbus ir persiorganizavimo pastangas, vis vien reikia pasakyti, kad jis neapima visų lietuviškų politinių ar ideologinių srovių, kad jo struktūroje yra tam tikro monopolio privilegijos kai kurioms srovėms dažnai labai net menkoms ir nepajėgioms, paliekant aktyvias ir energingas sroves už jo durų. Tai yra didžioji ALT yda, kuri, kaip atrodo, nesiduos lengvai pagydoma ar pataisoma. Bet ALTas irgi turi ribotus uždavinius - jis atstovauja Amerikos lietuvių, piliečių, jis yra gyvas amerikoniško gyvenimo organizmas.

Vadinasi, turime visą eilę laisvinimo organų su ribotais uždaviniais ar nepajėgiančių išvystyti didesnę akci-

jos Lietuvos laisvinimo darbe ir pro pagandoje už Lietuvą.

Kokia turėtų išplaukti išvada? Argi tokia padėtis yra normali? Ar mes tokiu susimaišymu ir susiskaldymu nekenkiamie pačiam Lietuvos vadavimo darbui? Mūsų yra, o jei jų yra, reikia ieškoti išeičių tą padėtį taisyti.

Ginčai spaudoje ir mažesnis ar didesnis pasinaibymas klausimo neišspės. Jis gal tik gali patenkinti kai kieno ambicijas, o reikalas taip ir stvės nepajudėjęs iš vietos.

Lietuviai, kovoję 1914-20 metais už Lietuvos laisvę, vistiek buvo žymiai logiškesni, - jie turėjo vieną centrinę politinį organą. Gal kartais jis nebuvo toks vieningas ir darniai veikiantis, bet jis vis vien buvo vienas. Laikas ir mums, išmintingai ir gudriai lietuviškai išeivijai tą klausimą pajudinti ir kartą ant visados išspręsti!

Kas imsis iniciatyvos sušaukti visų politinių srovių bendrą konferenciją šiai problemai spręsti? O toki konferencija yra gyvybiškai reikalinga, jei norime Lietuvos laisvinimo reikala pastatyti į tinkamas vėžes.

Laikas dirba ne mūsų naudai, tatau atsimekime ir negaiškime spręsti šią problemą, kuri, mylint Lietuvą mūsų tėvynę, atrodo, turėtų būti išspręsta vadovaujantis gera valia.

Propagandinių pastangų fiasko...

Garbė lietuviams-parodžiusiems tautinį susipratimą!

Tysliavienės, Narkelūnaitės, Edv. Šulaičio, Pov. Dirko pastangos parodyti mums propagandinį filmą iš okupuotos Lietuvos, pasibaigė visišku fiasko! Dalį yvavo apie 20 prokomunistinio "Vilnius" laikraščio skaitytojų, priešakyje su red. Jokubka ir apie 20 kitų smalsuolių. . . Gatvėje kovotojas prieš komunizmą p. Dilys piketaavo, nešdamas plakatą su užrašu: kovokime prieš komunizmą!

Apie pačius filmus nėra daug ką kalbėti. Gaila tik, kad nebuvo parodytas okupuotos Lietuvos kolchozų gyvenimas, kuris, mūsų nuomone, pilnai pavaldžiuotų dabartinę lietuvių "laimę" nešant okupaciją. Matyti to iniciatoriai nenorėjo ar jų giriamoje "laisvoje" Lietuvoje negalėjo nuvažiuoti iki tų ubagynų. . .

Visoje šioje akcijoje mus stebina ne tiek Tysliavienės pastangos per prievartą mus "supažindinti" su okupuotos Lietuvos miestų namais (ką gi kitą gali parodyti?), kiek keistas mūsų kai kurios spaudos sutikimas reklamuoti šiuos propagandinius sesansus. . . Katalikų Draugas pradėjo spausdinti. . . paskui susilaikė, o Margutis pasidarbavo iki galo? Argi už pinigą mes viską galime parduoti? Šiaip visa kita spauda ir lietuviškos radijo valandėlės nesugundė pinigų galybei ir ignoravo "gastroles".

Suorganizavimui šių propagandinių filmų demonstravimo, gerokai pasidarbavo čekagiškis Edv. Šulaitis, kaip kokio tai "komiteto" pirmininkas ir. . . dideliame visų nustebime, - žinomas visuomenininkas, niekieno niekada neskaitytas "bendradarbiavimo" su okupantu šalininkas, Pov. Dirkis!

Idomūs dar vienas faktas: Tysliavienė pranešė, kad Vilniuje, atidarant tiesioginio susisiekiimo lėktuvais liniją tarp Maskvos ir Vilniaus, daly-

vaujant visai Lietuvos "valdžiai" - Kremliaus tarnams, buvo praveistas rusų kalba! . . .

Idomu, ar po tokio lietuviškos visuomenės demonstratyvaus biokoto, Tysliavienė tebetęs numatytas savo gastroles, "supažindinama" gerai pažįstna žina dypukus su komunistine statyba. . .

Buvęs

Dr. Stepono Biežio 50 metų visuomeninės veiklos paminėjime: (iš dešinės į kairę) Sukaktuvininkas Dr. STEPONAS BIEŽIS, ponias BIEŽIENĖ ir kun. VAISNYS. Kalba - p. Kazanauskas. Foto - V. Račkausko

Dr. S. Biežio 50 metų visuomeninio darbo sukakties paminėjime LAISVO SIOS LIETUVOS stalas. Iš kairės į dešinę - Inž. Paulikas, p. O. Paulickienė, A. J. Kaulėnas, p. S. Kaulėnienė, Dr. K. Šidlauskas, V. Kačinskas, p. A. Kačinskienė, inž. A. Rimas ir p. A. Rimienė. Foto - V. Račkausko

Liūdnas Faktas

Net malonu, kad mano trumpi žodžiai dėl LKP Vajaus taip pradžiugino J. Gliaudą, suteikdami jam progą išspausdinti net keliskart ilgesnį straipsnį apie tą savo knygos biznį. Jeigu jis, pradėdamas tą vaju, būtų šitaip ilgesnį išaiškinimą spaudoje paskelbęs - nebūtų reikėję nė šito ginčo.

Nors J. Gliuda savo raštą įvardija kaip man atsakymą, betgi jis tenieko man neatsako ir nėvieno mano žodžio nenuneigia, o ištikrųjų dėsto visai su mano pastabomis nesurįšius dalykus, kurie, žinoma, tam tikra prasme, gal būt, naudingi visiems pasiskaityti. Gi tas žodis "atsakymas" yra tik jo figūrinio stiliaus forma. Kai kuriem žmonėm ramiai tiesiog dėstyti mintis yra sunkoka, jie vis nori - su kuo nors ginčytis.

J. Gliuda tartum mėgina man atsakyti "kodėl?"

Pirmasis - dėl to jo Vajaus anonimiškumo. Man net koku pastebėti, kad J. Gliuda imasi rašyti gryniausią melą. Girdi, "LKP Vajus suteikė savo buveinės adresą ir administratoriaus pavardę... Kur p. J. Paužuolis atrado čia "klaidinimą", "anoniškumą" ir kitas mirtinas nuodėmes?"

Atsiverskime "L Lietuvos" šių metų nr. 2-rojo 8-tą puslapį, kur iškelbtas rašinys "Nauja Literatūros Premija" (iš viso 45 eilutės): ten nėra nė vienos iniciatorių pavardės, tik kažkieno anoniminis adresas... Ir man lig šiol nesuprantama, kodėl skelbiant toki, rimtą, gerą, kultūrinį (t. y. nepolitinių-nepavojingą) dalyką reikėjo bijoti bent vienam iš iniciatorių pasisakyti savo vardą? Tas anonimiškumas ir padarė jau iš pat pra-

Rašo: J. Paužuolis

džių reikalą šiek tiek įtartina-lyg pa-našų į amerikinio biznio "gudrų" žvejimą drumstame vandenyje.

Vis dar nesinorėjo tikėti, kad J. Gliuda drįstų taip akiplėšiskai meluoti (ir tuo būdu mane LL skaitytojų akyse suniekinti), tad pamaniau: o gal LL nr. 2 buvo korektūros klaida? Todėl atsiverčiau ir kitus laikraščius, per kuriuos buvo perėjęs tas anoniminis skelbimas. Deja, vis tas pat: jokios pavardės nėra pažymėta! Pavyzdžiui "Vienybės" šių metų nr. 3-rašinyje to paties teksto, tik pavadintas "Premijuos knygos skaitytoją"- lygiai tas pat, pasitikrinkite.

Antrasis "kodėl?" liečia knygos platinimo iniciatyvą. Čia J. Gliuda visai nukalba į šalį-imasi įrodinėti privačios iniciatyvos nuopelnus. Išėjęs į lankas, net užšoka ant politinio "arkliuko", girdi, "sovietinės... vals tybės praktika svetima laisvai visuo menei" ir tt. Argi J. Gliuda neįsiskaitė mano žodžių (tokių trumpučių)? Juk aš visai neneigiau privačios iniciatyvos, o tik tai paabejojau, ar anoniminis knygų platinimas (tartum gėdintis to verslo) gali duoti daugiau sėkmės, negu rimtų, visiems žinomų institucijų pasiūlymai?

Jis sumini daugybę privačių asmenų ir įstaigų, skėmingai pasireiškusių, bet juk nei L. Enciklopedija, nei Lietuvos Dienų žurnalas, nei Lietuvos Bibl. Tarnyba- niekada nesislėpė po anonimiškais skelbimais! Tai kam dar lygintis su jais?

O ligi šiol platesnio masto knygų platinimo mes jau turėjome ne vie-

na: Lietuviškos knygos klubas Čikagoje, Nida Londone, dar Gabija, buvo ir Terra, tik jie nė vienas nesislėpė po anonimo kepure. Visuomenei išsą buvo duodami išsamūs paaiškinimai, ir buvo paskelbta, kas vadovauja. O su anonimiškais spaudos platintojais mes turime būti atsargūs, ypač dabartinėmis politinėmis aplinkybėmis.

Trečiasis "kodėl?" - dėl knygos, kurią pirmąją siūlo LKP Vajus, lietuviškumo. J. Gliuda vėl išpila visą pamokslą. Girdi, "Knyga tampa tautinė literatūros veikalas ne dėl temos ar siužeto, bet dėl rašytojo apsiurškimo tautos literatūroje." O toji Vajaus siūloma knyga turi įrašą "translated from Lithuanian". "Kodėl tad lietuviams neparemti "Namų ant smėlio" knygos platinimo?" - sako J. Gliuda. Argi aš sakiau, kad nereikia remti? Aš net pabrėžiau, kad "gerai kiekvieną knygą spausdinti ir siūlyti visuomenei." Tik, mano nuomone, gera spauda turi eiti atvirai ir drąsiai, be užmaskavimų. Skaitytojas turi žinoti tiesą. Mūsų spaudai būtų labai blogas patarnavimas, jei skaitytojas būtų priviliotas tik pardavėjo "gudrumu": jis bus atgrasintas nuo visų knygos platinimo.

Taigi, aš neneigiau, kad ta knyga yra lietuvių parašyta, o tik pabrėžiau aiškumą: jos turinys nelietuviškas ir ji bus anglų kalba! Ar J. Gliuda tą nuneigė? Ne. O visi aplinkiniai jo žodžiai šauna pro šalį.

Leisti mūsų knygas angliškai-labai naudingas žygis, net ir patriotiškas. Betgi siūlant lietuviui tą knygą, kodėl nepasakyti tiesos: toje knygoje lietuviška tėra tik tai autoriaus pavardė...

Angliškus vertimus leisdinti ir platinti yra reikšmingas reikalas. Bet lietuvis skaitytojas neturi būti raginamas būtinai skaityti lietuvišką knygą jau angliškame vertime (ir dar už tai gauti premiją!). Todėl šitokių knygų siūlymas turi eiti visai kitokiais žodžiais. Mes visi turime kaimynų, bendradarbių, giminių amerikiečių tarpe - tokią knygą galime padovanoti bet kokia proga (kad ir Christmas), tuo būdu parodydami savo tautos kultūringumą. Knyga nėra nebrangesnė dovana už bet kokius kitus daiktus, o - daug vertesnė, garbingesnė.

Tačiau vertimų platinimą pravedant nedera - "tūzą paslėpti rankovėje."

Šis J. Gliaudos nervingas "atsakymas" - nebuvo vertas jokio atsakymo. Bet aš ryžausi atsilipti vien tik - visuomeniškos naudos prasme. Pasižiūrėkime, kaip lengvai ir drąsiai į

akis kertamas melas, norint nuginčyti nepatinkamą žodį! (Pasitikrinkime ar tas Vajus buvo pradėtas skelbti ne anonimiškai? ir ar tos knygos turinys ir kalba bus lietuviški?)

Liūdna, kad išdidus įsivaizdavimas net rimtus ir subrendusius žm-

nes nuveda į aklą pyktį, jei tik kas iš šalies nurodo netikslių žingsnį. Ar gi esame neklaidingi? Ar ne laikas išmokyti diskusijas vesti kultūringu būdu, t. y. viską pirmiau patikrinant faktais, ir neužsipuldinėti kitų be jokio pagrindo?

LOS ANGELES miesto rotušės rūmai, prie kurių pirmą kartą Los Angeles istorijoje lietuviai kelia savo vėliavą Vasario 16 d. proga. Nuotrauka - L. Kančausko

VISŲ RŪŠIŲ DRAUDIMAS
AUTOMOBILIŲ, GYVYBĖS, NELAIMINGŲ ATSTIKIMŲ, GAISRO, LIGONINĖS,

THE TRAVELERS

DRAUDIMO BENDROVĖJE IR VISOJE EILĖJE KITŲ BENDROVIŲ

Dėl namų pirkimo ar pardavimo patarnavimo ir dėl visokių draudimo reikalų pamatykite ir pasitarkite su patyrusiais dėl sąžiningo atsakymo -

JUOZAS BACEVIČIUS

BELL - VARPAS REAL ESTATE IR APDRAUDŲ AGENTORA

6455 So. Kedzie Ave. Chicago 29, Ill.

PRospect 8-2233

Notary Public

PATS LAIKAS ATNAUJINTI PRENUMERATĄ!

Skaityk ir Platink Laisvąją Lietuvą

27-oji tąsa

Taip įtemptoje nuotaikoje praslenka dvi dienos. Rusai laikosi labai ramiai, niekur iš miestelio neišvyksta ir tik išstatę stiprias sargybas, klebonijoje girtuokliauja...

Yra ir labai rimta priežastis pagirtuokliauti: su jais kartu buvo atvykęs naujas valsčiaus kompartijos sekretorius, nužudytojo ipėdinis, kuris, kiek siekė mus žinios, buvo gal net brutalesnis, nei buvęs. Mus gal tik stebino toks ilgas vilkinimas ir jokių represijų netaikymas už buvusius įvykius...

Trečioje dienoje gauname žinią, kad naujas miestelio viešpats yra įsakęs visiems gyventojams susirinkti turgaus aikštėn. Susirinkimas numatytas 3 val. p. p. (atsiminus, kad tai buvo žiemos metas) toks vėlus laiko parinkimas kėlė mums įtarimą... Ką mano daryti? Kodėl temstant liepta susirinkti?

Tą dieną iš ryto, didokas raudona armiečių būrys, lydimas vieno tanko atvyksta į tą kaimą, iš kurio buvo nukentėję ūkininkai. Neberadę tų nelaimingųjų, kurie buvo nukentėję, įsiutimo pagauti, liepia visam kaimui (vaikams, moterims ir seniams) tuč-tuojau vykti į miestelį! Visus atsivaro pėsčius...

Mes dar papildomai sužinojome, kad visi miestelio gyventojai yra tardo mi, klausiant iš kur atsirado ir kas juos pažino tie partizanai (jie mus vadindavo banditais), kurie užpuolė valsčiaus raštinę ir nužudė sekretorių... Vietiniai bolshevikai visai net neminėjo, kad tai buvo vieno asmens - Ilgūno darbas. Ne. Jie aiški no visiems tardomiesiems ir savo duondaviams, kad pasikėsinimas buvo atliktas didelės grupės banditų, kad jie atkakliai kovoje ir tik didelės persvaros nugalėti turėjo pasitraukti iš miestelio... Taip, matyti, jiems aiškinti geriau ir "didvyriš-

kiau". Mums tai visai nesvarbu. Svarbiausia dabar nustatyti, - ką mano daryti su atsivarytais X kaimo ūkininkais!

Mūsų štabas posėdžiauja jau iš pat ryto, o mes pasirengę žygiui tik laukiame įsakymo...

Diena slenka labai lėtai. Tokia nežinia visada nervindavo mane, o tuo labiau dabar, kada mano vienintelis bičiulis ir artimiausias globėjas, kuris tebegyveno miestelyje, Sereika, buvo aiškiam pavojuje.

Sereika, po ano atmintino žygio, atvedęs mane pas partizanus, grįžo atgal ir, kaip niekur nieko, ten liko gyventi. Kaip jau esu minėjęs, jam batiuivio amatas ne tik kad nesisekė, bet, pagaliau, nebebuvo net odos iš ko betaisyti ar siūti batus... Teko mainyti savąjį verslą ir jis liko kalviu! Persikėlė į valsčiaus miestelį ir dviese sudarė "artelę"... Jo žygdarbių ir santykių su mumis iki šiol niekas nebuvo išaiškinęs, už tai ramiai tūnojo savo naujoje trobelėje kuri buvo po tuo pačiu stogu, kaip ir kalvė. Pagaliau gal ji ir nebekreipė dėmesio komunistai, nes skaitė jį esant per senu, kad galėtų dar dalyvauti kokiame nors "kontrevoliuciniame" darbe. O mums jis išliko labai naudingu, nes tik jo dėka mes turėjome gerai organizuotą ryšį su

miesteliu, puikiai žinojome kas ten dedasi, kokie gandai ir kokie reikalai. Apie antrą valandą mes gauname įsakymą pasirengti žygiui, pasiimti papildomą maisto daavinį, didesnę šovinių atsargą. Iš mūsų stovyklos išsiunčiami šaukliai ir kaimyninės stovyklos, kviečiant brolius ir talką. Čia mes sužinojome mūsų vadovybės planą: buvo tikimasi, kad rusai suvarę gyventojus į miestelį, o ypač tuos iš kaimo X, imsis aštrių represijų ir visiškai galimas kai kurių ūkininkų sušaudymas, kad įbauginus likusius. Vadovybė buvo nutarusi, neatsižvelgiant į tai, kad rusai yra remiami net dviejų tankų - sunaikinti juos, jei jie išdrįs pakelti ranką bent prieš vieną ūkininką ar miestelėną!

Įėjimas į miestelį yra stropiai rusų saugomas, bet tas išdėstymas jų pajėgų kartu yra ir jų silpnoji pusė, jie yra išblaškyti net į 14 mažesnių grupelių ir jų sudorojimas yra įmanomas. Planas buvo labai paprastas: kai bus gauta žinia, kad komunistai tikrai rengiasi kokioms nors atšresnėms represijoms, vienas mūsų būrys užangažuos kovai šiaurinę miestelį apsaugą, pasilaikydamos tiek, kad rusai būtų priversti sutraukti pastiprinimus iš kitur, o gal net įjungs ir kovą savus tankus, tada kiti du bū-

Lietuvos Milžinai

Kovojančios Lietuvos Partizano atsiminimai

IS NETOLIMOS PRAEITIES
Tikrų įvykių apžvalga

panikoje... O jei suspės ateiti laukiamoji parama, mes sudarysime vi sai rimtą jėgą.

Tada aš to negalvoju, bet dabar manau, kad šis žygis buvo mūsų vadovybės viena iš stambiausių klaidų. Ar šiaip, ar taip, mes visvien buvome silpniau ginkluoti. Neturėjome tokios paramos, kaip jie savuose dviejuose tankuose, o tankas pėstininkui yra baisi pabaisa... Pagaliau ir pasiekė laimėjimą mes negalėjome jo pilnai išnaudoti, nes rusų buvo daug... daug... Tai kas kad ne čia, bet jų buvo daug ir kasdien daugėjo visur...

Bet, kaip jau sakiau, tada mes tokiomis mintimis negyvenome. Prieš mūsų akis buvo uždavinys sunaikinti rusus, priversti juos pasitraukti iš miestelio ir tiek įpilti į kailį, kad jie dar ilgai, ilgai nedrįstų grįžti atgal pasižiūrėti į savųjų kapus.

Aš esu pirmajame būryje, kuris turi pradėti kautynes... Mums vadovauja buvęs Lietuvos Karaliaus Mindaugo pulko puskarininkis, puikus ir sumanus kovotojas, Vingėla.

Lygiai trečią valandą mes iškeliame, nes turime dar prieš akis nemažą kelio gabalą iki miestelio. Mūsų būryje yra 22 vyrai, du kulkosvaidžiai ir vienas minosvaidis.

Zygyje mes turime gauti mūsų ryšininkų iš miestelio pranešimą, kas vyksta ten ir to pranešimo turinys nustatys mūsų sekančius planus: jei rusai jokių represijų nesima ir ten vyksta tik "prakalbinis" mitingas, mes lauksime tolimesnių pareidymų iš savo vadovybės, bet jei rusai imasi kokių nors represinių veiksmų - mes puolame!

Po poros valandų mes jau esame visai neoli miestelio. Jau tamsu. Ir didžiausia mūsų nelaimė - mes nesu laukiamame jokio pranešimo! Kurį laiką dar delsiame, bet mūsų aplinkoje visiškai tyla! Nusprendžiam, kad mūsų ryšininkai negalėjo išsprukti iš

Spaudos ir gyvenimo verpetuose ...

1939m. lapkričio 9d. KARYJE rašoma:

"Lapkričio 6d. 17val. Kaune, Karininkų Ramovėje, įvyko Sovietų Sąjungos valstybės šventės minėjimas, su organizuotas Lietuvių Draugijos SS SR Tautų Kultūrai Pažinti. Draugijos valdybos vardu minėjimą atidarė profesorius Jonynas. Toliau SSSR įgaliotas ministras Lietuvių Pozdnia kovas savo kalboje apibūdino visą eilę kultūrinių žygių, padarytų tarp Lietuvos ir SSSR kraštų. Baigdamas savo kalbą, be ko kito, pabrėžė: Tokiam bendram darbe-dalinantis kultūriniais laimėjimais, atsižvelgiant iš vienos ir antros pusės į patyrimą kultūros darbo fronte-glūdi papildomas patikrinimas, kad mūsų tautų draugystė ir toliau bus stiprinama. Leiskite pareikšti linkėjimą, kad tas darbas ir toliau būtų plečiamas Lietuvos Respublikos ir Sovietų Sąjungos bendrai naudai. ..."

Nepraėjus po to sukaktuvinio "bendradarbiavimo" nė vieneriems metams, - Lietuva atsėdūrė bolševikų žabangose ir iki šiol negali iš jų iš-

sivaduoti.

Kovo 5d. sukako 10 metų nuo Stalino mirties. Nei bolševikų spauda, nei radijas nepamėnė apie tą įvykį nė vienu žodžiu. ... O juk dar taip neseniai dabartiniai Kremliaus valdovai jo garbei giedojo:

"Kremliuje gyvena, balandėli, vadas Tą malonų žmogų mylime karštai. Jis yra mūsų džiaugsmas, jis yra mūsų laimė, Stalinas jo vardas, bernužėli, žinai."

ŠTAI IR POPIEŽIUS PRADĖJO "kultūriniai bendradarbiauti" su Kremliaus taikos apaštalais. ... Kovo 7d. privačioje audiencijoje buvo priimtas atkaklus ateistas, - Chruščiovo žentas. Ką tas komivojažierius siūlė Popiežiui; ar statines nekaltai pralieto krauju, ar nužudytų žmonių kaulus o gal nukankintųjų ašaras? ... Deja, mes kol kas nežinome. Bet viena jau aišku - prasidėjo su liucipieriaus atstovais mainai. ... Popiežių garbinuose rūmuose, atrodo, ruošiamas dirva antrai Jaltos konferencijai. ... Abe-

joti netenka, kad komisarių diktatūrai sustiprinti prirėkė Popiežiaus Jono XXIII paramos. ...

IDOMU PRISMINTI, kad prieš keletą metų, Chruščiovui ir Bulganinui lankantis pas Anglijos karalienę, buvęs kilusi protestų banga ir pasipiktinimas krašte, - girdi, kaip galėjo Anglijos karalienė ištiesti ranką savo dėdės - Nikolajaus II žudikų atstovui. ...

Betgi šiandieninis popiežiaus skandalingas manevras prašoka Anglijos karalienės elgesį ir vertas gilaus pasmerkimo ir protesto.

Tuo žygiu popiežius išniekino visą pavergtųjų kančias ir ašaras bei vilčių ir tiesos ir laisvės prisikėlimą.

O NIKITA CHRUŠČIOVAS tyčiojasi iš popiežiaus Jono XXIII. ... Štai gražus pavyzdys: perėitų metų spalio 24d. lankantis Kremliuje Westinghouse kompanijos prezidentui W. Knox, raudonasis chanas padovanavo jam knygą - biografiją Baldassare Cossa, garsaus pirato, 1410 metais tapusio popiežiumi ir pasivadinusio tuo pačiu Jono XXIII vardu. ...

Nikita pašaipiai pridūrė Knoxui, kad dabartinis popiežius sąmoningai pasirinko tą patį vardą ir s kaičių tik tam, kad pamėtytų pėdsakus, ...

Tysliavietei išvykus į okupuotą Lietuvą, vietos komunistai įtikinėjo, kad jinais sugrįš į Ameriką "baltutėliai išplauta" (mat termino "perplautom smegenimis" jie nemėgsta). Ir išties. ... Ji grįžo išmazgo ant geros čekistų kultūvės. Tad, ar nebūtų tiksčiau vadinti tai, ką ji išpažįsta ir atkakliai reklamuoja, ne kultūrinu, bet kultūviniu bendradarbiavimu?

Kovo 3d. didelėje Šv. Tomo salėje New Yorke DARBININKAS surengė koncertą. Programą atliko lietuvių pranciškonų gimnazijos berniukų choras, vadovaujamas Tėv. B. Grauslio OFM. Pats choras pagirtinas dviem atvejais: 1) repertuarą sudaro vien lietuviškos, nuotaikingos, pagalo choro pajėgas, dainos ir 2) geras tarimas, nors dalis dainininkų yra iš nemokančių lietuviškai kalbėti šeimų.

Tėvai Pranciškonai rytiniuose Amerikos pakraščiuose varo didelį lietuviškos išlaikymo darbą ir už tai verti visų lietuvių dėmesio ir pagarbos.

PRANĖ LAPIENĖ "VIENYBĖS" savaitraštyje parašė skambia antraštę straipsnį - "NEBŪKIME BIRBYNĖMIS". ... Sumanymas labai geras! Belieka tik jai pačiai padaryti pradžią ir patarti savo idėjos draugėms pasekti jos patarimu. ...

Aną dieną žurnalistas Daniel Shore turėjo per televiziją pasikalbėjimą su Konradu Adenaueriu, Vakarų Vokietijos kancleriu. Užklaustas ką jis mano apie Amerikos demokratiją kancleris atsakė, kad geriau būtų apie tą demokratiją nekalbėti, nes

jos nėra! - Ką nori, tą ir daro prezidentas Kennedy. ... Žurnalistas sumišo išgirdęs tokį atsakymą. ...

Vasario 25d. Kremliuje Chruščio vas pasakė priešrinkiminę prakalbą, kurioje pareiškė, kad - Ateis laikas, kada ir sovietų pilietis turės tris kostiumus: vieną gimtadieniui, antrą vestuvėms ir trečią pakasynoms. ... Duokite tik laiko, šaukė Nikita, nes iš karto viską padaryti neįmanoma, vien gerų norų nepakanka. Štai, jeigu aš pažadėčiau jums, pavyzdžiui, kad ateinančiais metais visi jūs turėtumėte po tris kostiumus, tai pasakytumėte na. ... ir rovtė per kraustus. ...

Pabandykite dabar suderinti jo žodžius su mūsų kleketuotojų pareiškimais, kurie sako, kad okupuotoje Lietuvoje visko yra iki valiai ir nieko netrūksta. ... Kas klysta: komunizmo bosas Nikita Chruščiovas ar jo tarnai-pataikūnai?

Lietuvių Fondui įnešė: LVS Ramovė Omahos sk. \$100, LB Los Angeles apyl. \$200, LB Cicero apyl. \$200, LB Marquette Park apyl. \$200, ir po šimtą dolerių - F. Bočiūnas, Raimundas Kiršteinas, E ir P. Mikšiai, E ir P. Polekauskai, S ir P. Petrušaičiai, S. ir J. Grauziniai ir M. Monkus

DĖMESIO! Visi, kurie manote, kad Čikagoje dar nepakankamai aukšti nejudomojo turto ir visi kiti mokesčiai, -būtinai balsuokite besitariančiuose rinkimuose už burmistrą Daley, o jis sekančioje kadencijoje visus jūsų lūkesčius tikrai patenkins! ...

LOS ANGELES ŠV. KAZIMERO parapijos choras, kuris švenčia dešimtmetį, kai jam vadovauja muz. Br. BUDRIŪNAS (sėdi viduryje) Nuotrauka - L. Kančausko

LIETUVIŠKA APDRAUDŲ AGENTŪRA

Gyvybės, ligoninės, automobilių, baldų, namų ir visos kitos apdraudos - asmenims, profesionalams ir biznio įstaigoms. Laisvas pasirinkimas kompanijos ir apdraudos rūšies. Nemokamas patarnavimas ir informacija. Valstybės patvirtintos kainos. Smulkesnei informacijai gauti skambinkite, rašykite, užeikite:

JONAS KIRVAITIS
INTERSTATE INSURANCE AGENCY

6108 S. Ashland Avenue Chicago 36, Illinois
Telef.: WALbrook 5-5671

miestelio ir nėra dabar vilties, kad gautume iš jų įvykių eigos pranešimą. Nieko kito mums nelieka, kaip patiems imtis šio žvalgymo ir eiti į miestelį. Atsiranda du savaoriai, vienas iš jų aš. Mes abu gerai pažįstame miestelį, žinome kiekvieną jo vietelę ir turim vilties prasiskverbti pro rusų esančią užtvartą. Būrys lauks iki mes grįšime, nes nieko kito mums nebeliko. ...

Nusprendžiame, kad visi trys vedantieji keliai aišku, yra rusų stropiai saugomi. Mums reikia skverbtis laukais ir dengiami tamsos turime vilties pasiekti rytinį miestelio kraštą. Mes abu turime baltą žiemę aprangą, kuri, aišku, gerai mus maskuoja.

Mūsų kelias-laukai čia labai lygūs, bet vis vien susirandame mažų griovelius ir jais perbėgimais, klumpomis, pamažu artėjame. Nakties tamsa yra mums talkininkas, bet kartu ir nenaudingas trukdytojas, nes tiek kiek rusai nemato, tiek pat ir mes. ... Yra pavojus, kad galime tamsoje su sidurti su jais akis į aki. Mūsų vienintelė viltis glūdi galvojime, kad vis vien rusai negali taip jau tyliai ir be jokio judesio sėdėti. ... Jei jie kur yra, vis vien turėtume pamatyti kokius nors "gyvybės" ženklus ir išaiškinti jų poziciją pirmiau, nei jie mus galės pastebėti. Mūsų galvojimas buvo teisingas - kiek atokiau šone mes matome mažas ugneles. ... Tai rusų sargybos pipkoriai! Jų pirmas postas stovi prie pirmosios trobos. Reikia manyti, kad lauke yra palikti tik sargybiniai, nes gerokai šalta, o kiti kariai yra pas ūkininką X troboje. Mes kiek pasukame į vakarus, atsitolindami nuo to posto ir dabar jau šliauždami visiškai priartėjame prie pirmųjų tvorų. Kurį laiką sekame aplinką. Nieko įtartino ir jokių ženklų, kad čia galėtų būti kur nors arti priešas.

Mūsų ausis dabar jau pasiekia

minios klegesys, einąs iš turgaus aikštės. Dar pora perbėgimų ir mes atsiduriame ties troba. Ji tuščia. Visi yra išvaryti į mitingą. ... Nutariame ir mes "eiti į mitingą", nes juk kitu keliu negausi jokių informacijų kas čia dedasi. Trobos čia yra šalia viena kitos ir tai lengvina mums artėjimą. Atsiduriame visai netoli turgavietės. ... Prieš mus žmonės: vyrai, moterys ir raudonarmiečiai, sustatyti kupetomis po 20-30 vyrų, laimingojo mitingo sargyba. ... Kiek toliau, sunkvežimyje susilipę keliolika valdovų. Prakalbos, matyti, jau yra pasibaigusios ir vyksta koks tai surašymas. Prie sunkvežimo artėja vienas po kito suvarytieji mitingo žmonės. Po trumpo pasikalbėjimo, vieni iš jų sodinami į čia pat stovinčius sunkvežimius, kiti grąžinami į minią. Sunkvežimyje jau yra gerokai žmonių. Jų tarpe matosi ir moterys. Aišku, -tai suimtieji. Jų likimas aiškus -ištrėtimas. ... Sunkvežimžių šviesos uždėgtai ir nukreiptos į susirinkimo prezidiumą, kuris yra gerai apšviestas, visur kitur tamsa. Mes naudojames ta tamsa ir nusimetę savus baltus apsiaustus išsimašome minion. ... Jieš kome mums reikalingų veidų, akimė bėgdami per arčiau mūsų stovinčių susirūpinusių veidus. ... Visi, beveik visi, mums pažįstami, bet ne su visais mes norime kalbėti. ... Į mus niekas nekreipia jokio dėmesio, visi susirūpinę savuoju likimu, giliai sujudinti, kiti, ypač moterys, verkia. Pagaliau pamatome mums reikalingą veidą. ... Jis netoli mūsų ir netrukus mes jam stuktelėję į alkūnę, išsivedame iš spūsties kiek nuošaliau. Jis irgi gerokai sujudintas čia pergyventais įvykiais ir mūsų tokiu staugiu atsidurimu. ... Bet tamsoje ir nervingai klegančioje minioje mes lieka me nepastebėti, galime gauti bent pirmas mums reikalingas informacijas. Jos liūdnos: keturi ūkininkai iš X kaimo, kurie negalėjo paaiškinti

kur dingo anksčiau sumuštieji ir persautieji jų kaimynai, čia pat įvykusio "liaudies teismo" nuteisti sušaudymui, kaip kontrrevolucionieriai ir dabar yra pastatyti už sunkvežimiu, surištomis rankomis, laukdami savojo likimo. ... Kada bus vykdoma ekzekucija, niekas nežinojo, bet reikėjo manyti, kad ryta. Visi kiti to kaimo gyventojai, viso 11 šeimų bus išvežami. Kur? Niekas nežino. Jie čia pat areštuojami ir pakraunami į sunkvežimius. ... Išimtis padaryta tik dviem šeimoms, kuri os, jų nuomone, dar yra geros naujai santvarkai. ... Iš miestelio gyventojų trys yra suimti. Koks jiems kaltinimas, nežinia. Naujas kompartijos sekretorius buvo pasakęs labai žiaurią kalbą, pilną grąsinimų ir koliojimosi, kaltindamas visus rėmimu "banditų", kurie galėjo padaryti tokį baisų valsčiaus bustinės užpuolimą ir nužudyti draugą sekretorių. ...

Mitingas ėjo į galą. Pagaliau buvo pranešta, kad mitingas yra pasibaigęs ir visi gali skirstytis į namus. ... Antrą kartą kartoti jau neberekėjo. Visi paskubomis nešėdinosi iš susirinkimo ir aikštė tuštėjo minutėmis. Ir mes kartu su visais pasitraukime į tą vietą, kur buvome palikę savuosius baltus apsiaustus.

Kas daryti? Ką jie dabar darys suimtiesiems ir nuteistiesiems? Mes kurį laiką dar lūkuriuojame ties namais, o aikštė jau visiškai tuščia, jokie tik raudonarmiečiai, sunkvežimiai ir suimtieji. ...

Netrukus sunkvežimiai pasijudina ir važiuoja mokyklos link. Reikia manyti, ten bus laikomi suimtieji iki ryto. Nuteistieji mirti, stiprios apsaugos lydimi, varomi į netoli esančią valsčiaus daboklę.

Mums nebelieka kas daryti. Dabar turime skubėti su raportu pas savuosius.

Tais pačiais keliais, niekieno nepastebėti, mes grįžtame prie savojo

būrio. Čia jau randame ryšininkus iš mūsų pagrindinių jėgų. Jie, matyti, irgi jau buvo gavę žinias ir mums buvo duotas įsakymas, nelaukiant ryto aušros, dar tamsoje, slaptai išbrauti į miestelį ir lygiai 4 valandą iš ryto, pulti valsčiaus bustinę! Tuo pat metu ir visi kiti būriai, kartu su mums atvykstančiais ir talką kovos bičiuliais puls miestelį.

Buvo rengiamasi dideliame mūsų didesniame, nei mes turėjome puldamei mano gimtajam miestelį mano pirmomis partizanavimo dienomis, po brolio ir motinos žuvimo. Žinoma, dabar mūsų jėgos buvo žymiai didesnės, bet už tai prieš save turėjome ir priešą stipresnį. Kiek buvo rusų, sunku pasakyti. Tas vadinamas bata lizonas negalėjo turėti daugiau kaip 400 karių, gal ir tiek nebuvo. Bet jų stiprioji atrama ir jėga buvo juos lydintuose tankuose, kurie, kaip kokie griezdai stukojo turgavietės aikštėje. ... Mes neturėjome jokių priemonių jiems likviduoti, bet tikėjome, kad kautynėse tarp namų tankai neturės to efekto, kokį galėtų turėti kautynėse lauke.

Mūsų planas numatė bandymą izoliuoti tankus. Iš mūsų būrio 22 vyrų buvo išskirti šeši, kurie prasidėjus valsčiaus bustinės puolimui, turėjo dengti tankus ir neleisti jo įgulai įeiti į tankus. Mat mes manėme, kad tankų įgula vis vien nemiega tankuose, kad jie yra kur nors netoli trobos ir tik sargybos tebus prie jų. Jei tatau būtų tiesa, mes turėjome vilties tuo keliu išvesti iš aktyvios kovos jų pabaisas ir tuo laimėti sau lygsvarą.

Kaip norėjau, taip ir atsitiko, -aš esu tik šešių vyrų sudėtyje, kurie pulsimė tankus! Toji mintis kaž kaip keistai dilgino jausmus ir su nekantrumu laukiau pajudėjimo valandos, kad tik greičiau išvėlus ir kautynes, nes buvau pilnai įsitikinęs, kad mes tuos tankus "sulikviduosime" ir ne-

duosime jiems pajudėti. ...

Būrys pasijudina žygiu! Tais pačiais jau mūsų išbandytais keliais mes, kaip kokia vaiduoklių vilkstinė, pamažu slenkame miestelio link. Gretos-vilkstinės priešakyje esame mes abu, kaip vadovai. Laimingai pasiekėme pirmąją trobą ir suguzame į miestelio ūkininko daržinę. Pirmasis etapas laimingai padarytas! Čia mums teks palaukti iki artėjančios ketvirtos valandos ir tada tik užimti išieties pozicijas, nes dabar aiškiai matome nakties tamsoje slankiojančius rusų patruleis gatve. Jie vaikšto po du ir jų nemažai, vienas nuo kito neperdaug atsilikę. Nuo čia mes turėsime išsiskirti, -didžioji mūsų dalis pasuks į valsčiaus namus, mes gi šeši slinksime į turgavietę prie tankų.

Mes dar turime laiko ir vadinamas poilsis mums visiškai nelipdo miegui akių. Pilnai tikiu, kad visi dabar labai įtemptoje nuotaikoje laukia artėjančios valandos, o tos valandos taip lėtai slenka. ...

Daržinėje šaltoka. Pirmiau nejutau jokio šalčio, bet dabar šaltis savo grubiais pirštais čiupinėja man nugarą ir gnaibo kojų pirštus. Tai ne labai malonu ir bandau judėjais gintis nuo šalčio. Taip daro ir visi kiti mano bičiuliai, kurie gal net daugiau buvo apšalę nei mes, belaukdami mūsų sugrįžtant iš miestelio. Reikia pasakyti, kad šaltis gal ir nėra didelis, bet mūsų ilgas buvimas ore vistiek veikia į mūsų nugaras ir pirštus. ...

Miestelis paskendęs giliame miege ir tyloje. Nemanau, kad tas miegas būtų ramus. ... Visi susijaudinę tik ką neseniai įvykusio "mitingo" rezultatais ir gerokos dalies savo pažįstamųjų ar artimųjų netekimu. ... Baisus dalykas okupacija. Baisus dalykas tas jutimas bejėgiškumo ir be viltiškumo. ... Pagalbos juk niekas nesuteiks! Ginkis pats, jei gali. O priešas toks didelis ir taip žiaurus!

TAIP KOVOJO LIETUVIS UŽ LAISVĘ

SU PAGARBA PRISIMINDAMI SUDĖTAS VILNIAUS KRAŠTO LIETUVIŲ AUKAS, NEPAMIRŠKIME, KAD IR ŠIANDIEN LENKAI MŪSŲ TAUTAI NIEKO GERO NELINKI

ATSIMINKIME, KAD KOVA UŽ VILNIŲ TEBEINA!

5-oji tąsa

Galop lenkai išgudrėjo. Iš valsčiaus buvo išakoma, kad kur yra lenkiška mokykla ir mokytojas neturi kur gyventi, - kaimo ūkininkai turi parūpinti jam pastotę atvykimui į mokyklą. Tas, aišku, žmones vargino ir galop neliko kitos išeities, kaip mokytojui surasti butą kaimo, kad nereikėtų jo vežioti.

Tiesa, tokių atsitikimų nebuvo tiek daug, bet nekuriose vietose lenkiškas mokyklas padegdavo. Bet lenkai ir čia rado apsigynimo priemones - buvo įsakta prie mokyklų statyti iš kaimo gyventojų sargybas, kurios turėjo budėti nuo saulėlaidžio iki aušros. Tokios sargybos buvo tikras vargas žmonėms ir toji priemonė sustabdė mokyklų padegimus.

Lenkams jau beveik bebaigiant uždarinėti lenkiškas mokyklas, kaip jau esu minėjęs, jų dėmesį atkreipė vis didėjanti lietuviškos skaityklos įtaka ir kaimo gyventojus. Lenkinimo darbui tai buvo nepageidautinos instucijos ir imta pagaliau ir jas uždarinėti. Jų tikslas buvo labai aiškus - palikti lietuvius be mokyklų, be organizacijų ir be skaityklų. Atimti visas galimybes lietuviškai šviestis ir tada aišku turi ateiti lenkinimo pasisekimas.

Ir taip uždaromos švenčionių ir Vilniaus gimnazijos. Vilniaus Vytauto Didžiojo gimnazijai kiek vėliau leido persiorganizuoti lenkų nurodytomis sąlygomis, bet pilnų teisių šioji gimnazija taip ir nebeatgavo. Įstojimas į gimnazija buvo suvaržytas, sunkiai beižmonomas.

Vienintelė lietuviųbe tautinė kibirkštėlė dar buvo neužgesusi, - tai priešmokyklinio amžiaus vaikų darželiai.

Tiesa, Vilniuje lietuvių turėjo amatų mokyklą berniukams ir mergai-

tėms, kad paruošti kaimui lietuvių amatininkus. Šioje mokykloje didžiumą mokinių sudarė našlaičiai arba našlių vaikai bei kiti neturtingieji.

Tarp kitų amatų, mergaitės buvo rengiamos siuvėjų amatui. Jos kurį laiką vaidino didelį vaidmenį Vilniaus krašto lietuviškame švietimo darbe. Būdavo taip: baigusią tokią mokyklą siuvėja atvykdavo į kaimą ir išsinuomodavo sau kambarį. Ji kartu likdavo ir Vaikų Darželio vedėja. Priešmokyklinio amžiaus vaikučiai susirinkdavo pas vedėją. Įstatymai to nedraudė ir tokia vedėja vaikučius pamokydavo dainuoti, šokti, poterių ir kitų dalykėlių, žinoma, tik lietuviškai. Populiarius dalykus buvo lietuviškos pasakos, padavimai ir tt. Vaikai vedėjos dažnai būdavo apdovanojami mažomis dovanėlėmis, o kartais, neturtingi vaikai gaudavo ir pavalgyti.

Lenkams toks siuvėjų darbas nepatiko. Nerasdami kitos išeities, nes tokia siuvėja nelaužė jokio įstatymo, ėmė vartoti jau savo senai išbandytą būdą - pabaudas! Pirmiausia lenkai kibdavo prie to ūkininko, kuris siuvėjai išnuomodavo kambarį. Kibdavo už viską ir, žinoma, pasipildavo baudos, teismai ir tt. Tokiems persekiojimams tęsiantis, lietuviška veikla buvo taip suvaržyta, kad nebebuvo jokios galimybės veikti. Beliko tik lietuviški laikraščiai ir tik tie, kurie buvo leidžiami Vilniuje. Bet ir čia turėta sunkumų. Laikraščiai labai dažnai pašte prapuldavo. Policija neretai teiraudavosi kodėl skaitomi lietuviški laikraščiai. O tokie pasiteiravimai būdavo bauginantieji, nes policija turėjo baisyti bizūną rankose-pabaudas!

Radio aparatams reikėjo leidimo. Beto, už juos reikėjo mokėti nemažą mokesį. Lietuviai, pagaliau, sunkiai galėdavo gauti leidimą, buvo daromos

J. V. Valickas

įvairiausios kliūtys, o kas ir turėdavo radijo aparatą, tokį lenkų provokatoriai neretai išskėdavo kad, girdi, jė klausosi programų iš Kauno. Žinoma, čia ir vėl protokolai, vėl baudos!

Labai madoje buvo lietuviškų spalvų kaklaraiščiai ir juostos. Vyrai ir mergaitės dėvėjo kepuraites su lietuviškais spalvomis. Lenkams tai nepatiko, atseit, Lenkijoje negalima dėvėti brabužio, kokį nori. Policija kibdavo prie kepuraičių, kaklaraiščių, juostų ir drabužių. Kai kada tik padarydavo pastabas, bet neretai sek davo ir protokolai, teismai ir baudos. Teismai dažniausia išteisdavo, nes nieko blogo nematydavo, kad kas nešioja tokias kepuraites ar juostas, bet reikia atsiminti, kiek tokie teismai kainuodavo! Kiek reikėjo pinigų advokatams, važinėjimams, liudininkams ir tt.

Lietuviškas kaimas, likęs be lietuvių inteligentų ir be lietuviškos mokyklos bei skaityklos ir draugijų, pradėjo šlyti blogojon pusėn. Suaugusieji vakarus praleisdavo bekočiuodami, neretai iš pinigų, kartais gerokai nugerdami. Okupantas lenkas tuo džiaugėsi! Jaunimas nuo senimo mažai teatsilikdavo, - degtinė, šokiai ir palaidas gyvenimas darė savo įtaką, kad didėjo muštynių skaičius, įvairiausių nesusiųratimų ir tt. Anksčiau, kada dar buvo lietuvių mokytojai ar skaityklų vedėjai kaimo, to nebuvo. Lenkiški šokiai, papročiai brovėsi ir lietuvišką kaimą. Atsirado įvairiausi "krakoviak", "oborek", "mazurka".

BAŽNYČIA IR TIKĖJIMO REIKALAI

Želigowskiui okupavus Vilniaus kraštą, lenkai žinojo, kad greičiausias ir sėkmingiausias lenkinimo darbas galima atlikti per bažnyčias.

Lenkams kiek įsistiprinus Vilniaus krašte, į Vilnių buvo atsūstas ir pas kirtas arkivyskupas Romuald Jalbrzykowski, kuri lietuvių vadindavo lietuvių ediku.

Vilniaus krašto bažnyčiose daugumoje buvo lietuviškos pamaldos nuo seniausių laikų. Dauguma kunigų buvo irgi lietuviai. Tiesa, kai kurie kunigai buvo jau aplenkę, bet lietuviškas dar gerai kalbėjo ir mielai patar naudavo tikėjimo dalykuose lietuvių kalba.

Atvykus į Vilnių arkivyskupui Jalbrzykowski, tuojau viskas pakito, žinoma, lietuvių nenaudai!

Pirmiausia valdžia suėmė nemažai lietuvių kunigų, kurie buvo gimę nepriklausomoje Lietuvoje. Kitus kunigus lietuvius apkaltino, kad jie nėra lojalūs lenkų valdžiai. Vėliau pasipylė ir daugiau kitų kaltinimų. Esą, kunigai pakeičia lenkiškas pavardes į lietuviškas (tai buvo didelis nusikaltimas!), kad kursto žmones neklausyti lenkų valdžios, kad hažnyčiose mašina lenkiškas pamaldas ir įveda lietuviškas.

Suimtieji lietuvių kunigai kreipėsi pas arkivyskupą užtarimo, kad tai netiesa; ką jiems lenkų valdžia primeta ir kaltina. Arkivyskupas nekreipė jokio dėmesio ir jokių žygių dėl to nedarė. Ir taip nemažai lietuvių kunigų buvo ištremta ir nepriklausomą Lietuvą. Vilniaus krašto lietuvių religinis gyvenimas skaudžiai nukentėjo. Tuo labiau, kad į ištremtųjų lietuvių kunigų vietas tojau buvo paskirti lenkai, Prasiđėjo kunigų kilnojimai iš vietos į vietą. Pačios neturtingiausios parapijos gavo dar likusius lietuvius kunigus, visur kitur jau stovėjo lenkai. Lietuviai, kaip taisyklė, buvo skiriami į gudiškas parapijas, o grynai lietuviškose apgyvendinami lenkai, nemoką nei žodžio lietuviškai.

Vilniaus krašte likusieji kunigai buvo daugumoje jau nebejauno amžiaus. Buvo susirūpinta lietuviškų kunigų prieaugliumi. Pradėta didelė akcija per spaudą, ragi nant, kad lietuvių tėvai ragintų savo vaikus tapti kunigais, bet rezultatai buvo menki. Vilniaus krašto lietuvių daugumoje buvo neturtingi, nepajėgūs savo vaikus leisti į aukštuosius mokslus. O iš kitos pusės, jei ir atsirasdavo toks kandidatas į kunigų seminariją, jam buvo stambios kliūtys prieš akten patekti. Buvo statomi įvairia-

si reikalavimai. Pagaliau ir pakliuvus į seminariją, neretai buvo sunku išsilaikyti. Į lietuvius klierikus seminarijoje buvo šnairuojama, jie kaip buvo izoliuojami ir pareigomis ir darbais daugiau nei kiti. Pačioje seminarijoje viskas buvo dėstoma tik lenkiškai, Trečdalis klierikų buvo iš Lenkijos gilumos. Nesuklysiu sakydamas, kad lietuvių klierikų skaičius nepašokdavo 3-4, išventin davo gal tik po vieną į metus.

Lietuviai kreipėsi pas arkivyskupą prašydami į jų lietuviškas parapijas lietuvių kunigų. Labai ir tik labai retais atvejais tokias prašymus arkivyskupas patenkindavo. Lietuvių prašymai dažniausia dingdavo sekretariate ir net arkivyskupas jų nežinojo. Nesulaukdami į savus prašymus atsakymo, lietuvių sudarydavo delegacijas pas arkivyskupą ir asmeniškai vykdavo prašyti. Tokias delegacijas, kaip taisyklė, primdavo arkivyskupo sekretorius ir liepdavo delegacijas grįžti namo, esą, arkivyskupas jų prašymą "svarstys". Ką gi darys, delegacija nieko nepesusi vykdavo namo. O jų prašymas taip ir likdavo pas sekretorių. Labai retomis progomis tokioms delegacijoms pavykdavo pasitikėti su arkivyskupu. Bet ir tada mažai ką gelbėjo.

Idomu, kad su lenkuojančių prašymais, kad ir parapijos mažumos, arkivyskupas elgėsi visai kitaip. Tokie prašymai buvo, paprastai, išklaunami ir patenkiami. Jei kur lietuvių parapijoje buvo koks sulenkėjęs darbininkėlis ar atkeltas lenkas ir keli gudi (arba net "lietuvių išverstankoviai"), jų prašymai įvesti lenkiškas pamaldas buvo išklaunami!

Arkivyskupo vizitacijų metu atsitikdavo nemalonių dalykų, net kraujo praliejimų. Pats arkivyskupas matydavo, kad tai buvo ne lietuvių kaltė, bet lenkų. Reikia įsivaizduoti, -koks didelis buvo lenkų įtuzimas prieš lietuvius, kad jie kartais drįsdavo užrėkti ir arkivyskupą. . .

BUS DAUGIAU

LUDVIKO

MAISTO KRAUTUVĖ

828 West 31 St.

ŠVIEŽIAUSIAS MAISTAS - PIENAS, MĖSA IR VISA KITA, KAS REIKALIN GA ŠEIMININKEI! MANDAGUS PATARNAVIMAS LIETUVIŠKOJE PREKYBOJE.

Tel-326-1140

KRAUTUVĖ ATIDARYTA NUO 7 iki 7 ir Sekmadieniais nuo 9 iki 2.

STABDŽIŲ TAISYMAS BRAKES RELINED

Nuo '50 iki '58 metų mašinoms kainuoja:

CHEV. FORD, PLYM.	\$14.95
DODGE, PONTIAC, OLDS, STUO, RAMBLER, BUICK	\$15.95
MERCURY, THUNDERB., HUDSON	\$16.95
CHRYSL. De SOTO, PACKARD	\$18.95
LINCOLN, ROADMASTER, CADILLAC	\$19.95

Žemos kainos ir čia neišvardintoms mašinoms. Pilnas hidraulinės stabdžių sistemos taisymas (cilindriai, vamzdžiai, oro šalinimas ir kt.). Taip pat tepimas, alyvos keitimas, smulkūs mechaniški pataisymai, lyginimas ir dažymas.

Nauja dirbtuvė su moderniausiais įrengimais.

Naudokitės mūsų žemomis kainomis, garantuotu ir sąžiningu darbu.

ČESAS AUTO REBUILDERS

2423 West 59th Street Chicago 29, Illinois

GRovehill 6-7777

Laidotuvių Direktorai

MAZEIKA & EVANS

6845 SO. WESTERN AVE.

TRYS MODERNIŠKOS AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

MAŠINOMS VIETA

REpublic 7-8600

REpublic 7-8601

MAIRONIO Lituanistinės mokyklos Lemante, ILL. šokėjų grupė, vadovaujama O. ŠILĖNIENĖS ir mokyklos vedėjos O. ABROMAITIENĖS Vasario 16d. šventėje. Apačioje - minėjimo dalyviai salėje.

Alvudas kovoje už vaiko lietuviybę

AMERIKOS LIETUVIŲ VAIKO UGDYMO DRAUGLĖJA rengia pirmąją VAIKO UGDYMO ir MAITINIMO (iki 2 metų) PARODĄ.

Vieta - Gage Park rūmų salėse - 2411 West Garfield Blvd. (kampas Western Ave ir 55). Laikas - per ALVUDO rengiamą ŠEIMOS ŠVENTĘ kuri įvyks balandžio 28 d. (sekmadienį).

Ši paroda ruošiamą pagal Loyolos Universiteto-Strich Medicinos Mokyklos, Vaikų Skyriaus Šefo-profesoriaus Arthur W. Fleming, MD ir Jere Freidheim, MD, planą.

Parodoje matysime naujausią medicinos žodį visiems besirengiantiems tuoktis ir jauniems tėvams vaiko maitinimo reikalu pirmųjų dviejų metų vaiko amžiaus laikotarpyje.

Minėti Loyolos Universiteto gydytojai, susipažinę su ALVUDO veikla vaiko ugdymo srityje, visu 100% tai

ALVUDO veiklai pritarė ir specialiai leido savo parodą rodyti lietuvių visuomenei.

Reikia pažymėti, kad ši paroda vardu FAMILY PLAN OF CHILD CARE buvo išstatyta Čikagoje laike metinės gydytojų konferencijos, kurioje dalyvavo virš 3.000 gydytojų. Paroda turėjo didelį pasisekimą.

Šios parodos komisiją sudaro: Dr. J. Jaškevičienė, Dr. O. Vaškevičiūtė, inž. J. Slabokas ir Dr. J. Adomavičius.

TAUTODAILĖS PARODA

ALVUDO rengiama mūsų tautodailės paroda įvyks irgi toje pačioje salėje, tą pačią dieną.

Bus išstatyti lietuviškos tautodailės darbai: audiniai, drožiniai, keramika, skulptūra, margučiai, šiaudiniai, meginiai ir kiti liaudies meno pobūdžio rankdarbiai.

VISI kas turi mūsų tautodailės darbų, prašomi pristatyti į ALVUDO būstinę - 2319 West Garfield Blvd. Chicago 36, ILL. Telef- HE 4-8666 iki balandžio 13 dienos.

Prie eksponatų prašoma pridėti kortelę, pažymint kas ir kur ji padarė, savininko adresą. Už eksponatus atsako ALVUDAS ir juos atsiimti bus galima tuoja po parodos arba vėliau iš ALVUDO būstinės.

VISI, kas ką nors turime iš mūsų tautodailės, - duokime progą mūsų jaunimui, besigrožint lietuvių tautos menu, jį pamilti.

Parodos komisiją sudaro - E. Pakalniškienė, ALVUDO pirmininkė, Žurnalistė Z. Juškevičienė, inž. Pov. Jūrėnas, ALVUDO sekretorius, Br. Liškus ir dail. J. Pautienius.

Ten pat ir tuo pačiu laiku yra rengiama ir vaikų rankdarbių paro-

dėlė: Parodėlėje gali dalyvauti visi lietuvių vaikai su savo darbais - pašėpa, lipdyba, braižyba, išpauistymu, merimu, siuvinėjimu, mezgimu ir kitokiais pasireiškimais. Darbelius pristatyti ALVUDO būstinėn iki balandžio 13 d. VISI VAIKAI, parodėlėn pristatę darbelius, bus atžymėti spausdintais su vaiko fotografija (nedidelio formato fotografiją prašoma prisiųsti kartu su darbais) VERTINGESNI DARBELIAI BUS

ATŽYMĖTI PAGYRIMU IR DOVANĖ LĖMIS. Gražesni darbeliai bus nu-fotografuoti ir išleisti atskiru leidiniu-albumu. Tėvai ir mokytojai prašomi paskinti vaikus parodėlėje dalyvauti. UGDYKIME VAIKUOSE KŪRYBIO DARBO MEILĖ, KELDAMI JŲ SUGEBĖJIMUS! Parodėlės komisiją sudaro - Dail. A. Rūgštelė, E. Pakalniškienė, ALVUDO pirmininkė, mokytojas K. Toliūnas, inž. Pov. Jūrėnas, -ALVUD sekretorius.

LOS ANGELES, kovo 10d. minint Šv. Kazimierą, koncerto pranešėja V. MITKUTĖ ir solistas A. PAVASARIS. Foto- L. Briedžio

Komunistai rengiasi sukilimams

JAV slaptosios Zvalgybos viršininkas J. A. McCone pranešė, kad praėjusiais metais Lotynų Amerikos kraštų (vairių valstybių) tarp 1.500 iki 2.500 žmonių gavo specialų apmokymą vesti sabotažinius veiksmus, vykdyti teroro aktus, organizuoti sukilimus specialioje Havanos mokykloje. Niekas netiki, kad paminėtas agentų skaičius yra tikras. Jis gali būti daug didesnis.

Mokykloje dėstytojai yra komunistai-rusai, kurie turi patyrimą, specialiai parinkti, moka pietų Amerikos kalbas ir yra skaitomi teroristinių veiksmų ir sukilimų organizavimo specialistais.

Reikia pasakyti, kad veikianti Havanaje teroro ir kitų diversantinių veiksmų mokykla yra pavojingesnė nei ginklai, lėktuvai, sunkieji tankai ar nedidelio nuotolio raketos.

Rašo: K. Mituva

Į tą mokyklą verbuojami ir joje paruošiami agentai iš tų valstybių piliečių, patikimų partijos narių, jau pasižymėjusių savo ankstyvesne veikla, bet neišaiškintų policijos. Mokslas einamas skubos keliu, mokoma ilgesnėmis valandomis. Kandidatus parenka Kubos ambasados ar jų agentai. Mokiniai suvažiuoja į Kubą dažnai be pasų arba suklastotomis pavardėmis, kaip turistai. Daugumas iš jų yra jaunesnio amžiaus, iš universitetus lankančių jaunuolių tarpo. Kiekviena pietų Amerikos valstybė, proporcingai jos didumui ir gyventojų skaičiui, turi atitinkamą skaičių mokinių. Tačiau jei yra tinkamų ir patikimų

kandidatų, jie priimami ir be "normos". Kiek iki šiol jau yra išleista šios mokyklos laidų, koks skaičius jų jau baigė, yra paslaptis, nes mokinių sąrašai laikomi pas rusus mokytojus ir jų nemato net aukščiausi Castro valdininkai. Mokykla tiesiogiai priklauso Maskvai ir yra jos ambasados žinioje. Mokslo planai prisiunčiami iš Maskvos ir jų griežčiausiai prilaikoma. Mokytojų tarpe, be civilių, yra ir kariškių, slaptosios policijos karininkų, kurie apmoko partizaninio karo strategijos, naujausios technikos ginklų panaudojimo, taktikos.

Apie šią mokyklą, atrodo, niekas nežinojo iki tol, kol 1962m. lapkričio 27d. Peru valstybėje nukrito keleivinis lėktuvas... Katastrofoje žuvo 97 asmenys, kurių tarpe šeši kubiečiai su Paul Cepero Bonilla, Kubos valstybinio banko pirmininku, priešakyje. Jo portfelėje buvo surasti slapti dokumentai. Jie ilgą laiką buvo laikomi paslapyje, mat dauguma iš tų dokumentų lieté Braziliją ir kol Brazilijos valdžia vedė tardymus, jie nebuvo skelbiami. Toji lėktuvo nelaimė visai netikėtai atskleidė Castro vardu Maskvos vedamą mokyklą pietų Amerikos valstybių griaujamajam darbui rengti.

Tų dokumentų nepilnus tekstus paskelbė Perų užsienio reikalų ministerija 1963 sausio 29. Dokumentai perduoti Amerikos Valstybių Organizacijai, tarpamerikinei patariamajai komisijai, kuri rūpinasi Amerikos žemyno saugumu.

Kokie buvo prastų Brazilijoje tardymų rezultatai, nepasakelbta. Brazilija, kaip palaikanti politinius santykius su Kuba, matyti, kad nenorėjo jų viešai skelbti. Atsimintina, kad Brazilijos prezidentas J. Goulart yra kairiųjų pažiūrų, simpatizuoja Castro režimui, bet kol kas laikosi savame krašte ramiai, mat bijo savo karinių vadų, kad jie nepasiųstų jo neribotoms "atostogoms".

Paskutinės žinios sako, kad Brazilijos komunistai - F. Juliano ir partijos vadas Luis Carlos Prestes, esą, prezidento neryžtingumu nepatenkinti... Esą jis per mažai išleisęs krašto atsakingus postus komunistų ar jų simpatikų... bet prezidento Goulart spaudos sekretorius Raul Ryff yra komunistų partijos narys.

Minėti abu Brazilijos komunistų vadai šiomis dienomis svečiasiai pas Castro Kuboje.

Jei reikalai taip lėtai vystysis ir Amerikos žemynas nešiams atitinkamų priemonių prieš komunistinius keklus, teks laukti netolimoje ateityje rimtų neramumų pietų Amerikoje.

KAI PERGALĖ PAVERČIAMA Į PRALAIMĖJIMĄ ...

Tąsa iš 1 puslapio

bartinėje administracijoje asmuo, Zydelis W. LIPPMANN ir jo tautietis Amerikos politikos formavimo komiteto pirmininkas ponas Rostow, kaip tik ant šio pagrindo ir bazuoja Amerikos vadinamą "naujojo fronto" politiką. O ji maždaug taip atrodo: vengti visko, kas gali įžeisti ar nepatikti Kremliaus valdovams, daryti nuolaidas ir trauktis į naujas pozicijas, sekti koegzistencijos bet kokia kaina, o savo kritikams malšinti taikos išlaikymo siekimu...

Tokiai Amerikos politikai pritaria tik susmukusios imperijos palikuonys anglai, kurie ir be to iš seno žinomi savo palinkimu paprekiuoti ne savomis prekėmis...

W. Lippmann ir jo šalininkai, visu tuos, kurie reikalauja aiškesnės ir griežtesnės politikos Kubos ar komunistinio atžvilgiu, tuojau apšaukia karo kurstytojais ir jo šaukliais. Jie dabai tvirtina, esą... Kuba nesudaranti jokio pavojaus Amerikai! O jei yra kokie nesuipratimai, -eiti ir toliau į derybas...

Iškitos pusės, pats prezidentas Kennedy susirišo sau rankas benarpliodamas Kubos klausimą, kai rusų vežamus į Kubą ginklus pradėjo skirstyti į defenzyvinius ir ofenzyvinius, nors skirtumas tarp tų dviejų sąvokų dažnai yra labai neaiškus. Juk ir oistoletu, kaip labai teisingai žurna-

lis tas M. Higgins pastebi, galima ir pulti ir gintis! Ar ginklai yra ofenzyviniai ar defenzyviniai, dažniausiai priklauso tik nuo to, kieno rankose jie yra!

Kubos sala šiandien skubiai yra verčiama karine tvirtove gynybos pozicijai, raketų baze puolimo tikslu ir didžiausia baze komunistinio ekspansijai į Pietų Ameriką... O Amerikos vyriausybė guodžiasi ir ramina kraštą... esą, Maskva pasižadėjo iki kovo 15d. išgabenti kiek karių iš Kubos... Ką gi pagaliau reiškia kelių tūkstančių atitraukimas? Nieko, nes bazė jau įrengta...

Nežiūrint kaip Kennedy administracija bešvelnintų padėtį, Kuba diena iš dienos darosi rimtesnė grėsmė Amerikai. Tie tūkstančiai ten sėdinčių rusų karių ir civilių nesėdi ramiai sudėję... Jie ten nežaidžia "bais bolą"... Ne tam jie buvo atvežti! Jie atvežti rengia raudonųjų lizdą ir tas vėžio skaudulys netrukus Vakarų pusrutulyje pradės judėti... Gal ir tada vis dar tvirtins "patarėjai", kad pats laikas derėtis, o juk ir trauktis yra kur... Amerikos žemynas didelis

Leidžiama šiandien ramiai tam vėžiui įleisti šaknis ir jo pašalinimo operacija bus skaudi ir pavojinga, nes bus gerokai paveluota!

PARAMA-

PIRKITE NAUJOJE MODERNOJE MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖJE

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. Janušaitis ir J. Mažeika

ČIA GERIMUS PIRKSITE TIKRAI PIGIAI! TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ

BARNETT PRANC. KONJAKAS	5th \$4.98	COCTAILS MANHATTAN OR	
GERMAN BRANDY	5th \$3.98	MARTINI kvorta	\$2.98
CANADIAN WHISKEY	5th \$3.98	LIEBFRAUMLICH vokiškas vynas	5th \$0.89
VODKA pilna kvorta	\$3.59	NAPOLEON FRENCH BRANDY	5th \$3.35
KRON BRANNVIN		RICCADONNA ITAL. VERMOUTH	9oz \$1.15
AQUAVIT (švediška)	5th \$3.98	BORDEAUX pranc. vynas	5th \$0.98

TINKAMI ROBAI DUODA GERĄ SAVIAUTA

DĖMESIO!
Pas mus Jūs rasite vyrui pasaulį! - Mes galime Jus aprengti nuo galvos iki kojų. Puikiausias pasirinkimas geriausių geriausių gaminių BOTANY "500" kosciūmai ir paltai. Manhattan marškiniai, LEE ir DISNEY skrybelės. Krautuvė atidaryta kasdien ir sekmdieniais nuo 10 iki 4 v.

H. SEIGAN
VYRIŠKŲ RŪBŲ IR BATŲ KRAUTUVĖ

4630-32 S. Ashland Av., Chicago 9, ILL. Telef: YA 7-1272

Čia gausite geras prekes pigesne kaina ir ilgesniam laikui mokėjimui be nuosimčių!

Mandagus patarnavimas Lietuvių kalboje.

BRUNO KEPYKLOJE KEPA LIETUVISKĄ DUONĄ

BRUNO KEPYKLA

Kas Valgo Bruno Duoną Visad Žydi Kaip Aguonė!

Sav. BRUNO MACIANSKIS

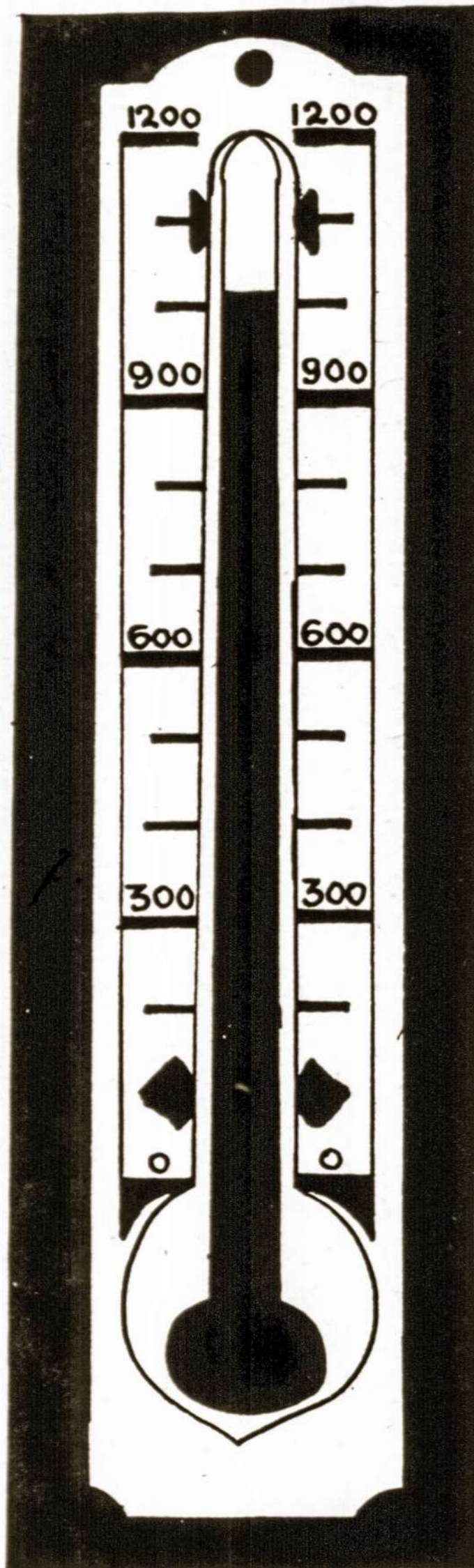
3339 So. Lituanica Ave
Tel- CL 4-6376

Laisvoji dieta

911 West 32 St.
CHICAGO 8, ILL
Telef: FR 6-5416

Kas ir kur?

RAIDYNO ĮSIGIJIMUI AUKOJO:

- 1) PX.....\$ 40
- 2) J. Virbalis.....\$ 25
- 3) J. Gavelis.....\$ 10
- 4) Vl. Andriukaitis.....\$ 5
- 5) P. Dzekonskas.....\$ 5
- 6) K. Germanas.....\$ 5
- 7) B. Pupalaigis.....\$ 2
- 8) J. Bajoriūnas.....\$ 1

VISO - \$ 93

LAISVOSIOS LIETUVOS BICIULIAMS-REMĖJAMS nuoširdžiausiai dėkojame!

Iki šiol jau surinkta - \$ 1010.

Termometro "susprogdinimui" be trūksta \$190!

Dr. Vincas Misiulis, vietoje gėlių A. a. Pranui Pračkui, paaukojo Vasario 16d. gimnazijai \$10.

Į ALT sudėtį įsijungė bendram Lietuvos laisvinimo bardui Lietuvių Studentų Sąjunga ir Amerikos Lietuvių R. Kat. Moterų Sąjunga.

AMERIKOS LIETUVIŲ ŠEIMOS Šventė, rengiama energingai veikiančios organizacijos - ALVUDas, įvyks balandžio 28d. (sekmadienį) 1 val. pp Gage Park Rūmų patalpose - 2411 West Garfield Blvd (kampas Western ir 55). Programoje - Oficialioji dalis, ALVUDO vaikų teatro vaidinimas MIKIS PILKIS TINGINYS - lietuviškų dainų, šokių ir žaidimų pynė. Lietuvių vaikų rankdarbių parodėlė, Lietuvių tautodailės paroda, Vaiko ugdymo

Išpildo Income Tax

Tiems, kurie nori sąžiningo patarnavimo

Jurgis Voldemaras
6343 So. Wood Street
Tel. RE 7-3376

Anksti išpildyti pareiškimai greičiau patikrinami ir permokėti mokesčiai greičiau grąžinami.

mo ir maitinimo paroda, Pavyzdinis lietuvių vaiko kambarys. Veiks ir užkandinė - lietuviški valgiai ir bealkoholiniai gėrimai.

Į šią šventę kviečiamos visos lietuviškos šeimos!

Tautinių Šokių Šventėje dalyvaus ir Cicero lituanistinės mokyklos šokėjai, vadovaujami Seselės Perpetua taipgi šventėje dalyvauti užsiregistravo ir "Tėviškėlės" ansamblis ir Bridgeporto moksleivių šokėjų grupė, kurioms vadovauja muz. F. Strolija ir P. Dambrauskas.

Pažymėtina, kad dabar mokyklinio amžiaus šventės dalyvių skaičius yra beveik lygus su suaugusiųjų dalyvių skaičiumi - apie 500.

Šventė įvyks liepos 7d. Čikagoje.

LIETUVOS ATGIMIMO SĄJŪDŽIO Seniūnų Tarybos suvažiavimas įvyks ta kovo 23-24 dd. Detroito.

MARTYNAS MAŽVYDAS, autorius pirmo lietuviško elementoriaus, pirmo lietuviško eilėraščių, pirmo jo katekizmo ir pirmo lietuviško giesmyno, t. y. autorius pirmosios spausdintos lietuviškos knygos, mirė 1563 gegužės 21d. Taigi, šiomet nuo jo mirties sueina 400 metų.

Kaip jau praeitų metų rudenį buvo spaudoje paskelbta, Martyno Mažvydo atminimas, kurį ruošia Pedagoginis Lituanistikos Institutas Čikagoje, bus gegužės 11d. 7 v. vak. JAUNIMO CENTRO rūmuose.

Atminimo programą atliks Instituto studentai, lektorių padedami. Be sceninės programos, šiam lietuviškosios knygos tėvui pagerbti ruošiamą jo darbų paroda ir išleidžiamas specialus sukaktuvinis leidinys, kurio turinį sudaro pirmosios lietuviškos knygos fotokopija su Mažvydo gyvenimo ir jo darbų aprašymu. Leidinys bus naudingas visiems, kurie domisi ne tik lietuvių raštijos pradžia, bet rūpinasi ir jos likimu. Leidinys jau spausdinamas. Jis pasirodys Mažvydo atminimo dieną.

ČIURLIONIO GALERIJA

Žemiau pasirašiusieji Čiurlionio Galerijos ir Meno Kūrinių Fondo steigėjai: M. Šileikis, Z. Kolba ir A. Cooper (Skupas), apsvarstę nūnai susidariusią kultūrinę bei administracinę Galerijos ir MK Fondo padėtį, rado: 1) Kultūrinė Čiurlionio Galerijos veikla ir viena svarbiausių tos veiklos šaka - Meno Kūrinių Fondo puoselėjamoji pažanga nuo 1962 m. pavasario yra patekusi į beveik visiškos stagnacijos padėtį. 2) Meno Kūrinių Fondo globa išgyvena tam tikro administracinio lūžio laikotarpį, kuris darosi itin pavojingas MK Fondo nepažeidžiamybei. 3) LA Menininkų Klubu pirmininkas Povilas Gaučys iki šiol nesurado tinkamų priemonių nei kultūrinei stagnacijai pašalinti Meno Kūrinių Fondo veikloje, nei atsakingai sutvarkyti to MK Fondo administracinius globos uždavinius. Priešingai. Tam tikrais savo veiksmais su MK turtu Povilas Gaučys yra sukėlęs dailininkų tarpe ir intelektualiniuose lietuvių visuomenės sluogsnuose ypatingo nerimo dėl tolimesnės kūrinių Fondo puoselėjimo sėkmės.

Atsižvelgiant į šias nepalankiai susidariusias aplinkybes ir laikydami jas rimto dėmesio vertomis, šio akto pasirašytojai sutarė: 1) LA Menininkų Klubu organizaciją atpalaiduoti nuo iki šiol jos vykdytų Čiurlionio Galerijos bei Meno Kūrinių Fondo dalinio globojimo ir administravimo pareigų. Pasirašytas 1957m. spalio 20d. Čiurlionio Galerijos steigimo aktas laikomas anuliutu, juridines tęstinumo teises paliekant tiems patiems trims steigėjams. 2) Čiurlionio Galerijos bei Meno Kūrinių Fondo įstaigas su visų joms priklausančių visuomenės turtu bei inventorium pavesti naujai įsteigusiai LIETUVIŲ MUZIEJAUS organizacijos globai bei administracijai.

Pasirašė: Z. Kolba, M. Šileikis A. Cooper.

Lietuvos Atgimimo Sąjūdžio Seniūnų Tarybos Prezidiumo narys ir Laisvosios Lietuvos Garbės Leidėjas JONAS BAGDANA VIČIUS, neįstantis kovotojas už Lietuvos prisikėlimą, kaip mus informuoja Lietuvių Fondo vadovybė, yra prisiuntęs tokio turinio laišką - "Siunčiu Lietuvių Fondui \$ 110 čekį. Tai mano mėnesinė pensija, kurią aukuju LF, linkėdamas, kad ir kiti pasektų mano pavyzdžiu ir artimiausiu laiku sukeltų Lietuvių Fonde milijono dolerių kapitalą." Taip rašo J. Bagdaničius, gyvenantis Lemant, ILL.

Paskirti bendram lietuviškam reikalui viso mėnesio pajamas, tai didelė gerbiamojo pensininko auka! Ištikrųjų, jei taip J. Bagdaničius

MIELAI

p. BRONEI PRAČKIENEI

Jos mylimam vyrui

PRANUI PRAČKIUI

mirus, širdingą užuojautą reiškia
Dr. V. MISIULIS ir Sūnūs

pavyzdžiu pasektų daugumas lietuvių - Lietuvių Fondas tikrai greit išaugtų į milijoninį fondą!

Surengtas Čikagoje Dr. S. Biežio

50 metų visuomeninio darbo paminėjimas, įvykęs Jaunimo Centro salėje, praėjo labai išpūdingai, dalyvaujant gausiam skaičiui svečių.

ŠEŠIOLIKO VASARIO Šventės proga surengtame Lietuvos Pasiuntinybės Vašingtone priėmimo metu Etiopijos Ambasadorius BERBANOU DINKE sveikinasi su ponios O. KAJECKIENE, šalia kurios stovi Lietuvos Atstovas J. KAJECKAS.

Kova už lietuvių išlaikymą eina visur, kur gyvena lietuviai! Energiškos ir pasišventimo nestokojančios vadai, o mūsų jaunimas mieliai jungiasi darban.

Štai ištolimosios Anglijos dvi nuotraukos. Viršuje - berniukų stovykla ir skiltininkų kursai su jaunųjų vadovais Br. ZINKUM ir J. MAS LAUSKU. Apačioje - Sekminių sto vyklautojai prie savosios bustinės.

Ne taip dar senai Anglijos skautų eilės buvo žymiai gausesnės, bet didelės emigracinės bangos į Kanadą ir JAV gerokai praretino ne tik vadų, bet ir skautukų eiles. Bet skautiškas pasiryžimas dėl to nepalūžo ir, kaip matome, sumažėjusiomis eilėmis darbas tebetęsiamas.

Gražiausias sėkmės Anglijos lietuvių skautų vadams ir garbėjums, kad bendroje lietuvių kovoje už lietuvių net ir tokiose sąlygose nenuleidžiate rankų!

